

A MÁRKÓI NÉMET
NEMZETISÉGI ÓVODA
ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMJA

„Werde, was du noch nicht bist,
Bleibe, was du jetzt schon bist.
In diesem Bleiben und Werden
Liegt alles Schöne auf Erden.“

Franz Grillparzer

TARTALOM

I. Bevezető	3
II. Az óvoda jellemző adatai	3
1. A mi óvodánk	3
2. Gyermekkép – óvodakép.....	4
3. Személyi feltételek	6
4. Tárgyi feltételek	6
5. Nevelési alapelveink	7
6. Programunk rendszerábrája.....	8
III. Óvodai életünk megszervezése	9
1. Hetirend	9
2. Napirend	10
3. Az óvoda kapcsolatai	11
4. Gyermekvédelmi munka az óvodában	14
IV. Óvodai nevelésünk feladatai	17
1. Az egészséges életmód kialakítása.....	17
2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása.....	19
3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.....	22
4. Német nemzetiségi nevelés	24
V. Óvodai életünk tevékenységformái	24
1. Játék.....	24
2. Mese-vers	27
3. Ének-zene, énekes játék	29
4. Rajz, kézimunka, mintázás.....	31
5. Mozgás	33
6. Külső világ tevékeny megismerése, ünnepek	35
7. Munka jellegű tevékenységek	37
8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	38
VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	40
VII. Deutsches Nationalitätenprogramm	41
1. Ziele und Aufgaben in den zweisprachigen Gruppen	41
2. Sprachliche Schwerpunkte der zweisprachigen Erziehung und Bildung.....	45
3. Tätigkeitsformen in der Spracherziehung der zweisprachigen Gruppe	48
VIII. Felhasznált irodalom	67
IX. Legitimációs záradék	69
X. Érvényességi rendelkezések	70

I. Bevezető

Óvodánk nevelőtestülete vallja, hogy a gyermeki lélek az első hat évben a legérzékenyebb. A szeretettel, szelídséggel, türelemmel való nevelés, a személyiségük kibontakoztatása ebben a korban a legfontosabb és leghatékonyabb. Programunk meghatározó személyisége a pedagógus, aki hiteles mintát ad a gyermeknek, szülőnek egyaránt.

Nekünk óvó néniknek védő-óvó szemeinkkel vigyázni kell őket, hogy megmaradjanak olyan tisztának és őszintének, amilyenek születtek.

Nevelési felfogásunkban a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, ebbe ágyazódnak be az egyéb tevékenységek, melyek közül a legfontosabbnak tartjuk a külső világ tevékeny megismerését, a természettel való kapcsolatot.

A sokszínű tevékenységek által gazdagítjuk a gyermek nyelvi kifejezőképességét, fejlesztjük értelmét és gondolatvilágát, megtanul beilleszkedni a közösségbe, megismeri a viselkedés alapvető szabályait, becsüli és óvja környezetét.

Valljuk, hogy nyugodt, derűs, szeretetteljes, családi légkörben felnövő gyermekekből válik kiegyensúlyozott, másokat megértő és tisztelő, nyitott, segítőkész, aktív és kreatív ember.

Óvodánk nevelőtestülete elkötelezte magát arra, hogy a családdal szorosan együttműködve a természet közelségét, a vidéki élet jellegzetességeit és hagyományait segítségül hívva valósítjuk meg a gyermek személyiségének harmonikus fejlesztését.

II. Az óvoda jellemző adatai

1. A mi óvodánk

Az óvoda neve: Márkói Német Nemzetiségi Óvoda
Nationalitätenkindergarten Márkó
Címe: 8441 Márkó, Kálvária u.6.
Telefon: 06/88-271-486
Honlap: www.marko.hu
E-mail: ovoda@marko.hu

Az óvoda fenntartója: Márkó Község Önkormányzata képviselő-testülete

Címe: 8441 Márkó, Padányi Bíró Márton tér 5.

Telefon: 06/88-504-014

Honlap: www.marko.hu

E-mail: onkormanyzat@marko.hu

Márkó Veszprém megyében található, Veszprémtől 8, Herendtől 5 kilométerre. Az 1960-as évekig jellegzetes egyutcás település volt, amelynek légifelvétele még az általános iskolai tankönyvekbe is belekerült. A község önkormányzata a lehető legtöbbet igyekszik megtenni oktatási intézményének megtartása és fejlesztése érdekében.

Az óvoda 1977-től működik a jelenlegi régi, sok szempontból elavult épületben. (Az önkormányzat másik épületben tervezi működtetni intézményét, melyet pályázati segítséggel kíván megvalósítani.) Az intézmény kezdetben egy, majd 1983-tól kezdve jelenleg is két csoporttal működik. A felvehető gyermeklétszám 45 fő, jelenleg 47 beíratott gyermek jár óvodánkba, közülük kilenc hátrányos helyzetű és három halmozottan hátrányos helyzetű gyermek is van. Márkón minden óvodába jelentkező gyermek felvétele biztosított a 3. életév betöltésekor. Az arra rászorulóknak önkormányzati döntés alapján gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, ami ingyenes étkezés lehetőségét jelenti.

A két csoportszoba mellett egy mosdó és öltöző, valamint egy iroda található. Ez utóbbi kivételével szinte minden helység felújításra került az önkormányzat segítségével köszönhetően. Udvarunk nagy, felszereltségét folyamatosan cseréljük, bővítjük a szabványoknak megfelelően. Gondozását az önkormányzat által foglalkoztatott személyek végzik.

2. Gyermekkép – óvodakép

Gyermekkép

„A gyermek lelke olyan, mint a tükör, mely váltakozva fordul új és új irányba, s fényt keres, napok, holdak, csillagok vagy pislogó gyertyák fényét, mit önmagáról visszatükrözhessen. Van gyermek, kit gondosan szoktatnak, hogy merre s hova forduljon fény után. Nap felé, vagy ritka csillag felé. ... Aztán van, aki csak úgy önmagától fordul erre, arra, s keresi azt, ami éppen szépet ígér, vagy ami megnyugtat. ... őt különösen segítsétek!”

(Vass Albert: Elindult egy élet)

Az Alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Óvodánkban olyan pedagógiai környezet kialakítására törekszünk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt. Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben szolidáris játszótárs, csoporttárs.

A gyermek magában hordozza fejlődésének, kibontakozásának, önmegvalósításának minden csíráját. A gyermek a megélt élményei, érzelmei, korábbi ismeretei alkotják élete alkotó elemeit, amelyek egyedi és gazdag lényé formálják. A gyermeknek joga, hogy olyannak fogadják el amilyen.

Szervezett nevelőmunkánk során játszva, játékba ágyazottan nyújtunk sokrétű ismereteket, biztosítunk széleskörű tanulási lehetőségeket. Legfontosabb feladatunk, hogy gyermekeink megtalálják a boldogságot, hogy megtapasztalják örömteli játékaik során a szabadság felelősségét, a döntés megannyi lehetőségét, a választás kihívásait.

Hiszünk abban, hogy szeretetteljes pedagógiával már óvodáskorban megalapozhatjuk az érzelmi kötődést a társakkal szemben. A nevelési feltételek sajátos megszervezésével lehetővé tesszük a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakulását.

Óvodakép

Szeretetteljes biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermekeknek. Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően biztosítja a német nemzetiségi nyelv és kultúra megismerését és elsajátítását a hagyományok átörökítésével. Óvodánk mottója: „Tisztellek téged, fontos vagy nekem, csakis

Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van segítségemre”. „Ich schätze dich, du bist für mich wichtig, ich achte nur auf dich, ich helfe dir, wenn du mich brauchst.” Grundprinzip des Programms: Im Minderheitenkindergarten ist ein liebevolles, Geborgenheit gewährendes, gefühlsvolles Milieu zu schaffen, in dem das Kind im Mittelpunkt steht und ihm Haltung und Selbstständigkeit, gesundes Selbstbewusstsein und Gelegenheit zur Entfaltung und Selbstverwirklichung sowie zur Festigung seiner Minderheitenidentität geboten werden.

3. Személyi feltételek

Óvodánk 45 férőhelyes, jelenleg 47 a beíratott gyermekek száma. Nevelőmunkánkhoz a személyi feltételek biztosítottak: intézményünk kinevezett pedagógusai (4 óvónő) diplomával rendelkeznek, ebből egy fő német nemzetiségi végzettséget szerzett, egy további szeptemberben kezdi meg ezirányú tanulmányait. A nevelőmunkát heti két órában logopédus segíti. Az óraszámot szeretnénk szeptembertől megemelni. Két dajka (ebből egy szakképzett) tartozik a nevelőmunkát közvetlenül segítők kategóriájába. Az óvoda két alkalmazottal melegítőkonyhát működtet.

4. Tárgyi feltételek

Tárgyi feltételek megteremtéséhez a fenntartó önkormányzat komoly anyagi segítséget ad, továbbá támogatja a pályázatokat. Az óvoda felszereltsége korszerűnek mondható, speciális fejlesztő eszközökkel és játékokkal rendelkezik. Tornaszobánk nincs, a foglalkozásokat a csoportszoba átrendezésével tudjuk megoldani. A logopédiai foglalkozás az iroda helyiségében folyik heti egy alkalommal, két órában.

A költségvetés keretszámai szűkösek. Igyekszünk megkeresni és kihasználni minden olyan lehetőséget, amellyel az óvoda állagát meg tudjuk őrizni, ill. javítani.

A szülők támogatására erejükhöz mérten lehet számítani, hozzájárulnak elképzeléseink megvalósításához, valamint sokat segítenek óvodánk szépítésében.

Udvari játékok folyamatos fejlesztésére és cseréjére lenne szükség, hogy az uniós követelményeknek megfeleljenek.

Az elmúlt években felszereltségünk javítását segítették a különböző pályázatokon nyert eszközök és a Márkó Fejlesztéséért Alapítvány anyagi támogatása.

5. Nevelési alapelveink

Az óvodai nevelési alapelveink:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadással, tisztelettel, szeretettel, megbecsüléssel és bizalommal vesszük körül;
- b) a nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- c) az alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk;
- d) a gyermeket megillető jogok, gondoskodás és különleges védelem valamint az egyenlő hozzáférés biztosítása.

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről;
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető **szabad játékról**.

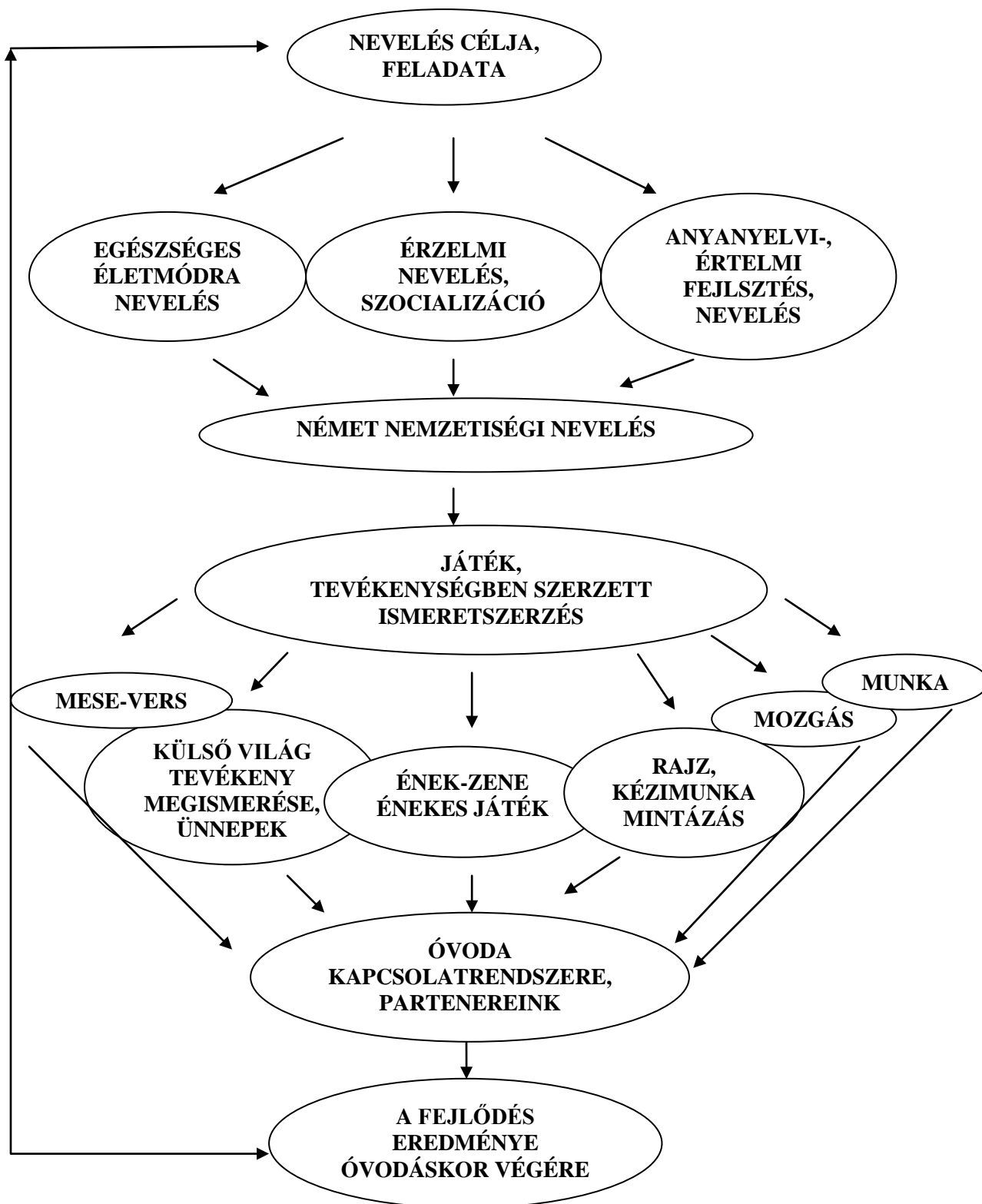
E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

6. Programunk rendszerábrája

III. Óvodai életünk megszervezése

1. Hetirend

KÖTÖTT		KÖTETLEN				
		HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
<p style="text-align: center;">MINDENNAPOS TESTNEVELÉS TERVEZETT MOZGÁS</p>		<p>JÁTÉK</p> <p>TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS</p>				
		<p>ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK</p> <p>MESE, VERS</p> <p>RAJZ, KÉZIMUNKA, MINTÁZÁS</p> <p>MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK</p> <p>KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMÉRÉSE, ÜNNEPEK</p>				

2. Napirend

6.00 – 6.30	Gyülekezés, játék a csoportban <i>Versammlung, Freispiel in der Gruppe</i>
6.30 – 8.00	Játék a saját csoportban <i>Freispiel in eigener Gruppe</i>
8.00 – 8.20	Reggeli <i>Frühstück</i>
8.20 – 10.30	Játék, közben magyar vagy német kötött vagy kötetlen foglalkozáskezdeményezés Mindennapos testnevelés <i>Freispiel, zwischen ungarischen und deutschen Beschäftigungen oder Anregung Alltäglicher Sport</i>
10.30 – 11.30	Játék az udvaron <i>Freispiel auf dem Hof</i>
11.30 – 12.30	Gondozási feladatok, ebéd <i>Betreuungstätigkeiten, Mittagessen</i>
12.30 – 12.45	Fogmosás, készülődés a lefekvéshez <i>Zähne putzen, sich waschen, ins Bett gehen</i>
12.45 – 14.30	Pihenés <i>Mittagsruhe</i>
14.30 – 14.45	Felkelés, öltözködés <i>Aufstehen, Anziehen</i>
14.45 – 15.00	Uzsonna <i>Jause</i>
15.00 – 16.00	Játék a saját csoportban vagy az udvaron <i>Freispiel in eigener Gruppe oder auf dem Hof</i>
16.00 – 16.30	Játék összevont csoportban vagy az udvaron <i>Freispiel in anderer Gruppe, oder auf dem Hof</i>

3. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés funkcióiból fakadóan programunk fontos eleme, hogy az óvodába lépést megelőző, az óvodáskor alatti, és az azt követő időszakban folyamatos kapcsolattartást és együttműködést alakítsunk ki a gyermeket segítő, a gyermek érdekeit képviselő színterekkel.

Család és óvoda

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését, ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Gyermekismeretünk, gyermekszeretetünk, pedagógiai és pszichológiai felkészültségünk segítségével egészítjük ki a családi nevelést.

A családi nevelés különbözősége miatt arra törekszünk, hogy minden egyes családdal külön-külön is találjuk meg az együttműködés legmegfelelőbb módját. Javaslatot tehetünk, és segítséget nyújthatunk a nevelésben, de biztosítani kell a szülőnek azt a jogát, hogy belátása szerint nevelje gyermekét.

Egyre gyakoribb jelenség a családban végbemenő funkcionális változás az átmeneti vagy tartós hátrányos helyzet. Ilyenkor az óvoda igyekszik korrigálni a nevelésben jelentkező hiányosságokat.

Programunk szellemiségében nyitott óvoda létrehozására törekszünk.

A szülők bevonása a gyermekek egészséges életre nevelésében az óvodai nevelés sikerének egyik alapja.

Az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.

Az együttműködés módja, formái:

- szülői értekezletek,
- fogadóórák szükség és igény szerint,
- tájékoztatás a faliújságon,
- családlátogatás szükség és igény szerint,
- szülői esetmegbeszélés,

-
- óvodabál: szülők és nevelők mulatsága,
 - kirándulások szervezésében kérjük a szülők segítségét és részvételét,
 - munkadélutánok.

Kapcsolat más intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsőde és egyéb szociális intézmények) az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Iskola és óvoda

Lehetőséget biztosítunk, hogy a tanító nének megismerkedjenek leendő tanítványaikkal, megismerjék az itt folyó nevelőmunkát, szokásokat, hagyományokat.

A két intézmény kölcsönös nyitottságra és bizalomra épülő kapcsolata lehetőséget nyújt az együttműködésre az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében.

Legjobb pedagógiai tudásunk szerint fokozatosan elősegítjük, hogy a gyermekek pozitív élmények útján, érdeklődéssel és örömmel induljanak az iskolába.

Az együttműködés formái:

- kölcsönös tapasztalatszerző látogatás,
- iskolalátogatás a nagycsoportosokkal – ovi sulis,
- az első osztályos gyermekek meglátogatása.

Pedagógiai szakszolgálat intézményei és óvoda

Pedagógiai, pszichológiai segítségnyújtás a fejlődésben elmaradt, a magatartászavarral és részképeség-hiánnyal küzdő gyermekek fejlesztése érdekében.

A gyermek tanulási, szociális problémáit egységben, komplex rendszerben kezelve, szakemberekkel együttműködve segítjük megoldani. A nevelési tanácsadó és a szakszolgálat szakemberei egész év folyamán részt vesznek az arra rászoruló gyermekek segítésében, szaktudásukkal folyamatosan segítséget nyújtanak az óvodáskorú gyermekeknek.

Az együttműködés formái:

- tapasztalatszerző látogatás a nevelési tanácsadó részéről,

- folyamatos kapcsolattartás az óvónő, a nevelési tanácsadó, a szakszolgálat és a szülő között,
- előadások, szakmai fórumok szervezése,
- szakember meghívása intézményünkbe,
- korszerű szakirodalom, kiadványok beszerzése.

Közművelődési intézmények és Óvoda

Könyvtárlátogatás Veszprémben

A gyermekeket megismertetjük a könyvtár jellegzetes világával, az esztétikus és hasznos könyvek érdekességével, értékével. A rendszeres könyvkölcsönzés által megtanulják óvni, becsülni a könyveket. A gyermekek könyvtárlátogatásait úgy szervezzük az ott dolgozókkal együtt, hogy az élményszerű legyen, és felkeltse a gyermekek érdeklődését a könyvek iránt, ami a későbbi olvasóvá nevelés első lépéseit jelentheti.

Az együttműködés formái:

- könyvkölcsönzés,
- könyvtári foglalkozás.

Bábszínház és Óvoda

Rendszeres látogatói vagyunk a pápai Pegazus bábszínház veszprémi előadásainak. A nagycsoportos gyerekek szülői engedéllyel és hozzájárulásával egy évadban három alkalommal az óvónénikkel, dajkanénivel elmennek az előadásokra. A jövőben is szeretnénk ezt a kapcsolatot megtartani.

Gyermekjóléti szolgálat és Óvoda

Nyitott, bizalmas segítőkészség a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális segítése érdekében.

Az együttműködés fejlesztésének lehetőségei:

- rendszeres kapcsolattartás a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő központ között;
- szakember részvétele a nevelési értekezleten, tapasztalatátadás.

Hitoktatás és Óvoda

A gyermekek erkölcsi nevelésének elősegítése érdekében biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a gyermekek rendszeres katolikus hitoktatásban vehetnek részt a szülők igénye szerint.

Fenntartó és Óvoda

Biztosítja intézményünk személyi és tárgyi, valamint szakmai feltételeit.

Az együttműködés lehetőségei:

- testületi üléseken való részvétel,
- folyamatos kapcsolattartás,
- a falu rendezvényeinek színesítése óvodai alkotásokkal, műsorral.

Német Kisebbségi Önkormányzat és Óvoda

A hagyományos Német Nemzetiségi Napon (szeptember 3. hétvégéje) rendszeresen fellépnek az óvodások. Német táncokkal készülnek erre az alkalomra. A jövőben szeretnénk a kapcsolatot tovább ápolni, elmélyíteni.

Márkói Nyugdíjasklub

Minden évben anyák napján a nagycsoportos gyerekek felköszöntik a nyugdíjasklub tagjait, akik ezután megvendégelik a gyerekeket.

Márkófolt Varrókör Egyesület

A 2004-ben alakult foltvarrókör tagjai kezdettől fogva támogatják óvodánkat. Faliképeket készítettek mindkét csoportba, 2009 karácsonyán pedig jellel ellátott mesepárnákat kaptunk ajándékba. Szeretnénk ezt a jó kapcsolatot tovább ápolni.

Egészségügyi szolgáltatók és Óvoda

Szükség szerint kérjük, és vesszük igénybe az egészségügyi intézmények segítségét, gyermekorvos, védőnő.

Gyermekfogászat – évente egy alkalommal szűrővizsgálatot szervezünk a nagycsoportosok részére.

4. Gyermekvédelmi munka az óvodában

A közoktatási törvény szerint: a gyermek mindenekfelett álló érdekének védelme és figyelembevétele egyik legfontosabb feladatunk. A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért az óvodai nevelőtestület együttesen felelős.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Ha a gyermek fejlődését, életét veszélyeztetettnek ítéljük meg, jelezzük a gyermekvédelmi felelősnek, aki felveszi a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal, s más szakemberek segítségével közösen próbáljuk megoldani a családoknál kialakult problémás helyzetet.

Kikre irányulnak a gyermekvédelmi feladatok?

- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre
- a fejlődési problémával küzdő gyermekekre
- beilleszkedés, tanulási, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekekre
- sajátos nevelési igényű gyermekekre.

Fontos feladatunk a gyermekek önbizalmának pozitív megerősítése, az együttműködés és a szeretetteljes, nyugodt légkör biztosítása.

A gyermekekre fokozottan odafigyelünk, ami lehetővé teszi, hogy időben felfedezzük a személyiségfejlődési problémákat (nehezen nevelhetőség, testi, értelmi fejlődésben való elmaradás). A szükség szerinti esetmegbeszélések nagy segítséget nyújthatnak.

Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

Célunk a gyermekek védelme a családokban történő nevelés elősegítése, a hátrányos helyzet, a halmozottan hátrányos helyzet megelőzése, enyhítése és megszüntetésének segítése.

Célunk:

- a problémák minél korábbi felismerése,
- a sérült gyermekek eljuttatása a lehető legnagyobb fokú önállósághoz, önkiszolgáláshoz annak érdekében, hogy minél kevésbé szoruljanak külső segítségre,
- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a különleges gondozást igénylő gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- a tanulási nehézségek megelőzése, enyhítése,
- gyermekeink képességeinek legoptimálisabb készségi szintre hozása az iskolába lépés pillanatára.

Feladataink:

Biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását szolgáló fejlesztő, segítő pedagógiai környezetet.

- Személyi feltételek:
 - felkészült óvodapedagógusok, nevelőtestület, (az érintett pedagógusoknak alapvető ismeretekkel kell rendelkezniük a sajátos nevelési igényű gyermek sérüléséről, a neveléshez szükséges eszközökről, módszerekről.)
 - kiemelt jelentőségű a szülői-, gyermeki közösség befogadó attitűdjének kialakítása, fejlesztése
 - fejlesztő pedagógus segítsége a Nevelési Tanácsadó révén,
 - a feladatra felkészített dajkák.
 - Csoportszervezés, befogadó közösség:
 - Vállaljuk, a gyermek beilleszkedésének segítségét az új közösségbe.
 - Nevelő munkánk tervezésének, szervezésének és megvalósításának folyamatában tekintettel vagyunk a sérült gyermek sajátos nevelési igényeire.
 - Tevékenységeinkben érvényesítjük a sérült gyermek rehabilitációjának tartalmait, kiemelten kezeljük a szocializációs folyamatok fejlesztését a játék tevékenységen, de a többi óvodai tevékenységen keresztül is.
 - A törvények és rendeletek érvényesítésével mindent megteszünk a sérült gyermek sikeres integrációjának érdekében.
 - Folyamatos kapcsolattartásra törekszünk a szülőkkal, a gyermek együttnevelésében részt vevő szakemberekkel. Együttműködünk a Pedagógiai Szakszolgálattal (tanácsadás, konzultáció, esetmegbeszélés, stb.).
 - Tárgyi feltételek:
 - Gondoskodunk a szakemberek által javasolt speciális fejlesztő, és a mindennapi tevékenységeket segítő eszközökről
 - A fejlesztéshez helyiséget biztosítunk.
 - Elkészítjük a feladatlapokat, szemléltető eszközöket.
2. Biztosítjuk a Szakértői Bizottság által előírt pedagógiai célú rehabilitációs és fejlesztőfoglalkozásokat.
- Fejlesztő foglalkozások, támogató tevékenységek

- A speciális foglalkozásokat egyéni vagy mikrosoportos formában, egyéni fejlesztési terv alapján végezzük.
3. Vezetjük, kezeljük, illetve nyilvántartjuk az SNI gyermekekkel kapcsolatos dokumentációs rendszert.

IV. Óvodai nevelésünk feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód kialakítása,
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

1. Az egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása kiemelt jelentőségű. Feladatunk az óvodáskorú (3-6-7 éves) gyermek testi és lelki fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek, mozgásigényüknek kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermek testi képességeinek fejlesztése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

A fejlesztés tartalma:

- a helyes életritmus,
- táplálkozás,
- testápolás,
- mozgás,
- edzés,
- pihenés – alvás.

- öltözködés,

Az életkornak megfelelő *helyes életritmus* kialakítása a gondozás központi kérdése. A gyermekek óvodában eltöltött idejét tudatosan, egyéni és élettani szükségleteik figyelembevételével kell megterveznünk.

A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele a *táplálkozás*, ami egyben a testépítést is biztosítja. A napi háromszori étkezést központilag biztosítja a BakonyGaszt Kft. Folyadék egész nap a gyermekek rendelkezésére áll, így mindenki egyéni szükségleteinek megfelelő mennyiséget fogyaszthat, de emellett szükséges felhívni figyelmüket a rendszeres folyadékbevitelre.

A *testápolás* a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A gyermekek fejlődési ütemétől függ, mennyi segítséget igényelnek. Törekszünk a családi és óvodai gondozási szokások összehangolására. Fontosnak tartjuk a bensőséges kapcsolat kialakulását, hiszen az óvodapedagógussal együttműködve alakul ki a gyermek igénye az önálló testápolásra. A fogmosás helyes technikájának fokozatos bevezetését már kiscsoportban elkezdjük. Ösztönözzük óvodásainkat az intenzív rágásra, mellőzzük a túlzott édességfogyasztást.

Megtanítjuk gyermekeinket a papír zsebkendő használatára.

Az *öltözködés* védekezés az időjárás változásai ellen, egyúttal azonban fejleszti a gyermek ízlését, önállóságát is. Figyelünk arra, hogy a gyermekek ne legyenek túlöltözve, ruházatuk kényelmes legyen, ne gátolja őket a mozgásban. Ruhájukat egészségi állapotukhoz, edzettségükhöz igazítjuk.

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. A szabad levegőn való rendszeres tartózkodással növeljük az ellenálló képességüket, ez télen sem maradhat el. A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a *mozgásfejlesztő* tevékenységek szolgálják, melyeket részben a gyermekek szabadon választanak, részben az óvodapedagógus kezdeményezi, szervezi. A séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a csoport számára. Kedvező időjárás esetén igyekszünk a játékot, a különböző tevékenységeket a szabadban szervezni.

Különösen nyáron óvnunk kell a gyermekeket az erős, káros hatású napfénytől. Nagy hangsúlyt fektetünk a folyamatos folyadék pótlására, és a gyermekek bőrének védelmében a napvédő készítmények használatára.

A gyermek *alvásszükséglete* kielégítésének egy része az óvodára hárul. Az általános alvásiigényen belül a gyermekeknek egyénenként más-más lehet az alvásszükséglete, ezért biztosítjuk a folyamatos felkelést, ahol a feltételek ehhez adottak. Igyekszünk a pihenéshez szükséges kedvező körülményeket minden gyerek számára megteremteni és fenntartani.

A növekedés és a fejlődés üteme, jellemzői egyéni sajátosságokat mutatnak, amelyeket a gondozás során figyelembe kell vennünk. Az önkiszolgálás kezdetben komoly feladatot jelent számukra, az adott tevékenységek gyakorlás útján válnak szokássá.

Feladatunk:

- hogy megteremtsük önállóságuk feltételeit,
- a gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása,
- környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- o önállóan, figyelmeztetés nélkül mosnak kezet, törölköznek, amikor csak szükséges;
- o használják a WC-t, vigyáznak a mosdó rendjére;
- o fogat mosnak, a fogápolási szereket tisztán tartják;
- o hajukat rendben tartják;
- o papír zsebkendőt használják;
- o az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal látják el;
- o önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégzendő feladataikat, és segítséget nyújtanak társaiknak;
- o étkezés közben kulturáltan viselkednek;
- o helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, villát);
- o önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek;
- o ruhaneműjükkel gondosan bánnak;
- o ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére.

2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermek sajátossága, hogy magatartásában az érzelmek dominálnak. Az óvoda az érzelmeiből táplálkozik, érzelmei irányítják, ösztönzik, motiválják vagy fékezik, de minden esetben befolyásolják minden tevékenységét.

Igyekszünk olyan szituációkat teremteni a gazdag, változatos tevékenységrendszerben, amelyekben a gyermek választásaiban, döntéseiben, a helyzetmegoldásokban való tájékozódása során megtanulja irányítani saját érzelmeit.

A nevelés, a szocializáció feltétele a családi légkör, amelyben a gyermekek a különböző tevékenységeket önként választják, és élvezetes játéknak tekintik. Értékes, aktív, pozitív tulajdonságokban gazdag személyiség csak játékos, örömteli hangulatban, felnőtt és gyermek szeretetkapcsolatában, harmonikus együttműködésében válhat. Ezért szükséges, hogy az óvodában a gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül.

Az óvodapedagógus a gyermekek közösségi életének irányítója. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A gyermekek közötti kapcsolatokat életkoruk, korábbi környezetük, egyéni sajátosságaik nagymértékben befolyásolják. A gyermek nyitottságára építve óvodapedagógusaink elősegítik, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A gyermekek különböző érzelmekkel fogadhatják az óvodát. A beszoktatás időszaka meghatározó. Az anyától való elszakadás elbizonytalanítja a gyermeket. A pozitív érzelmi kapcsolat az a fogódzó, amiben megkapaszkodva a gyermek fel tudja dolgozni ezt az eseményt. Fontos, hogy felismerjük, milyen módon találhatjuk meg a legkönnyebben az utat a gyermekhez. Fontosnak tartjuk, hogy mielőtt bekerül a gyermek az óvodába, ismerjen meg bennünket, óvodapedagógusokat.

Feladataink:

- a meglévő, már kialakult képességek, tulajdonságok egyénenkénti fejlesztése;
- az adottságokból eredő másság tiszteletben tartása;
- a tehetséges gyermek gondozása, az átlagtól pozitív vagy negatív irányban eltérő személyiségvonások felismerése, korrekciója;
- a személyes érzelmi kötődések elősegítése, az esetleges zavaró körülmények okainak felderítése;
- az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálása, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozása;

Az együttműködés a szocializáció alapja. A felnőtt és a csoport hatása annál jelentősebb, minél gazdagabb lehetőséget biztosít a kisgyermeknek a társas együttműködésre. Különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. A közös tevékenységek során alakulnak ki a társas kapcsolatok, és bontakoznak ki a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák. Az óvodai életünk szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.

A szocializáció mértéke függ: az eltérő kultúrától, más és más családi háttértől, és az egyes gyerekek eltérő fejlődési ütemétől.

Az óvodapedagógus a család mellett – és nem helyett –, mint egyenrangú partner vesz részt a nevelés folyamatában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire;
- ébredezik bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért eredményeknek;
- kialakul a csoport iránti érdeklődés, természetes szükségletté válik a közös tevékenység;
- együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt, toleránsak egymással szemben;
- felismerik, mikor kapcsolódhatnak be társaik tevékenységébe;
- önállóan keresik a segítségnyújtás megfelelő formáit;
- érzelmileg és értelmileg egyaránt elfogadják és követik az óvodapedagógus kérését, útmutatását. Felfogják alapvető metakommunikatív jelzéseit (elismerés, nemtetszés, öröm, biztatás, szomorúság);
- adott tevékenység (játék, tanulás, munka) által megkívánt magatartási formát önként vállalják;
- az óvodapedagógus, a dajka vagy társaik kérésére és saját kezdeményezésükre a közösség számára hasznos feladatot végeznek, tudatosodik bennük, hogy ezt a csoport érdekében végzik;
- a megkezdett munkát felszólítás nélkül befejezik;

- felelősséget éreznek a vállalt feladatért, amelyet akkor is elvégeznek, ha nehézséget jelent, vagy érdeklődésüket már nem köti le;
- spontán alakuló vagy az óvodapedagógus által létrehozott kiscsoportban képesek együttműködni a feladat elvégzésében, elfogadják a tennivalótól függő alá-, fölé- és mellérendelési viszonyokat;
- önálló véleményalkotásra is vállalkoznak, választanak és döntenek ismert helyzetekben.

3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok adására nagy figyelmet fordítunk. A beszélőkedv mellett alapvető feladatunk beszédhelyzetek teremtése a gyermekek számára. A beszédfejlődés optimális színtere a játék, mert a közös játék oldott légköre a gyermekben feloldja a beszédgátlást, ezáltal élénk interaktív, kommunikatív kapcsolatba kerülnek egymással és a felnőttel. A jókedvű játékszituációkban újabb és újabb szavakkal, kifejezésekkel gazdagodik a gyermek szókincse, fokozódik beszédkedve, javul beszédértése. A szerepjátékokban kimeríthetetlenek a gyakorlási lehetőségek.

A gyermekek anyanyelvét, szókincsét fokozatosan bővítjük. A gyermek fejlődésében és fejlettségében figyelembe vesszük a család szerepének jelentőségét.

Az óvodában fokozzák a beszédaktivitást a bővülő társas kapcsolatok, a változatos kommunikációs helyzetek. A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja az óvodapedagógus és a gyerekek közötti szeretetteljes viszony, a jó csoportlégkör.

A család mellett az óvodapedagógus fejleszti leghatékonyabban a gyerekek kommunikációs képességét ebben az életkorban, amikor a legfogékonyabbak. Az óvodapedagógus beszéde fontos, hogy nyelvtanilag kifogástalan, egyszerű, de mégis kifejező legyen, beszéde modellértékű.

Feladataink ezzel kapcsolatban:

- a gyermek kérdésére mindig válaszoljunk;
- tegyünk fel kérdéseket, melyekkel fejlesztjük gondolkodásukat, beszédre ösztönözzük őket;
- vegyük figyelembe az egyéni beszéd-sajátosságokat, az egyéni fejlődés különbségeit;
- ismerjük fel a beszédhibákat;
- a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel;
- a beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése;
- szókincs gyarapítása;
- folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőképesség kialakítása;
- nyelvi készség fejlesztése, kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával
- együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.

Az értelmi nevelés feladatait komplex módon értelmezve valósíthatjuk meg, hiszen az egyes tevékenységekben kialakult készségek, képességek kölcsönösen visszahatnak egymásra. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk változatos tevékenységeket. Ezáltal további élményeket, tapasztalatokat szerezhet a szülőföldjéről, szűkebb és tágabb környezetéről.

Az értelmi nevelés további feladatai:

- a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

Meleg, oldott légkör biztosításával arra ösztönözzük őket, hogy kíváncsiságukat kielégíthessék, bátran kérdezzenek, ha valami felkeltette érdeklődésüket. A nevelés folyamatában nagy jelentősége van a gyermekek motiváltságának. Az ismeretszerzés legyen a gyerekek érdeklődésére épülő, játékos jellegű.

Fontos, hogy nagy figyelmet fordítunk a gyermekek beszélőkedvének kialakítására, fenntartására, a gyermekek meghallgatására, mert a beszélgetés módot ad a szavak megértésére és a megértés öröme újabb beszélgetésre ösztönzi őket. A beszéd, beszélgetés közben a másoktól kapott információ tágítja az ismeretszerzés lehetőségét.

Az értelmi képességek kibontakoztatása az önálló, alkotó gondolkodás megalapozására irányul. Olyan ismeretek, jártasságok, készségek kialakítása a célunk, amelyek képessé teszik a gyermekeket, hogy környezetükben el tudjanak igazodni, az élet változó körülményeit figyelembe véve oldják meg a feladatokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- az óvodáskor végére az egészségesen fejlődő gyermekek folyamatosan és érthetően beszélnek;
- a szavakat tisztán ejtik, ki tudják fejezni gondolataikat, érzelmeiket;
- végighallgatják és megértik mások beszédét;
- a beszédhelyzetekhez megfelelő viselkedési formákat tudnak alkalmazni;
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, a jövőidejű igeidőt és az igemódokat;
- beszédük jól érthető, anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű;
- beszédüket természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik;
- tér- és időészlelésük életkoruknak megfelelő legyen;
- képesek legyenek különböző gondolkodási műveletek végrehajtására;
- fedezzék fel, fejezzék ki a dolgok közötti összefüggéseket;
- gondolataikat érhetően, tagoltan fejezzék ki.

4. Német nemzetiségi nevelés

Óvodánk kiemelt feladata a német nemzetiségi nevelés, így az a program VII. fejezetében külön egységként, részletesen megjelenik.

V. Óvodai életünk tevékenységformái

1. Játék

A játék semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett, önként választott, spontán, szabad tevékenység. A 3-6-7 éves gyermek számára alapvető létforma, legfőbb élményforrás, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzelmvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata. Fejlesztőhatással van a játék a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelőkészségre is.

Óvodáskorban a gyermeki tevékenységek feltételeinek biztosításával szolgáljuk a gyermek szabad, kötetlen játékéletét. Élményekkel gazdagítjuk a játékfajta tartalmát, minőségét, az egyéni sajátosságok figyelembevételével. A játék hatása fontos pedagógiai eszköz számunkra, mert a gyermekeknek oldottságot, feloldást, vigaszt, örömet okoz.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és elősegítő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- a játék megfelelő segítésére, a gyermek sokirányú megfigyelésére és a gyermek ismeretére alapozott tervszerű kezdeményezésre terjed ki;
- biztosítjuk a gyermekek számára a nyugodt légkört, elegendő időt és helyet. Fontosnak tartjuk az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítását;
- felelősségünk az élményszerzési lehetőségek biztosítása a gyakorló játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz;
- a játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét;
- a napi életszervezésben arra törekszünk, hogy a szabad játék túlsúlya érvényesüljön;
- az udvaron is széleskörű tevékenységekhez biztosítunk lehetőséget;
- ápoljuk a csoport hagyományait, szokásait;
- folyamatosan biztosítjuk a játékhoz szükséges, balesetmentes eszközöket;
- egyéni és közös élményeket adunk a gyermekeknek, így gazdagodik játékuk tartalma.

A játék feltételrendszere

Olyan légkört igyekszünk teremteni, mely nyugodt és biztonságérzetet keltő, ahol a gyerekek szabadon szervezik játékukat, önállóan választják hozzá a társat, helyet, eszközt. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvodapedagógusi minta példaértékű.

A játék helyét úgy alakítjuk, hogy szolgálja a gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeli kibontakozását. A játékidő a napirend sajátosságából fakadóan folyamatos. Az

elkezdett játéktémát akár több napon és héten keresztül is folytathatják, amíg számukra érdekes élményt nyújt.

A játék eszközei

Játékaink esztétikusak, a gyermekek életkorához igazodnak, elősegítik a sokoldalú fejlődést. Fontos, hogy fantáziájukat, gondolkodásukat, problémamegoldó képességüket fejlesszék. Legyen balesetmentes, könnyen tisztítható. A dramatikus játékeszközök ösztönzik a gyermekeket fantáziájuk megvalósítására. A gyermeki önkifejezőmódokat a bábozás eszközei teljesítik ki. Fontosnak tartjuk ezek állandó jelenlétét és helyét a napi életben.

Az óvodapedagógus modell szerepe

Felelősségünk, fejlesztőtevékenységünk meghatározó jelentőségű, a gyermekek jelzéseinek, elemzésének és megfigyelésének, személyiségük megismerése érdekében.

A gyermekek fejlettségétől függően és igényeiknek megfelelően segítjük a játékfolyamatokat. Fontosnak tartjuk a személyes kontaktus naponkénti kialakítását, a gyermekek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatását.

Szemléletmódunkra, magatartásunkra jellemző, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk. Már óvodáskorban arra neveljük a gyermekeket, hogy a jót lássák meg egymás magatartásában, ha pedig helytelen viselkedést észlelnek, figyelmeztessék egymást, segítsenek egymásnak a hibák kijavításában, leküzdésében.

Támogatjuk a társas kapcsolatok, érzelmi kötődés kialakulását. Toleráljuk a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségeket. Együttes játékban lehetünk egyenrangú társak, alárendelt, irányított vagy mintaadó modell. A mintaadás a gyerekeket utánzásra készíti. Tiszteletben tartjuk a gyermek önállóságát, aktivitását, kreativitását, mely kiteljesedik a játékban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek életkoruknak, élményeiknek, szükségleteiknek megfelelő játékot választanak;
- játékuik legyen kitartó, elmélyült;
- önálló, kezdeményezőkésséggel válasszanak anyagot és eszközt az adott tevékenységhez;
- kapcsolódjanak be közös játékba;
- képesek legyenek a szocializáció szabályait betartani, egyezkedés, választás után fogadja el társai javaslatát;

- hozzanak létre egyszerű modelleket;
- kapcsolódjanak be képességfejlesztő, logikai gondolkodást igénylő játékokba;
- legyenek képesek szabályjátékok megtanulására;
- mozgásos játékokban érvényesüljön az egészséges versenyszellem.

2. Mese-vers

A nap folyamán bármikor és bárhol, ahol lehetőség és igény van rá, fontosnak tartjuk, hogy a mindennapos mesélés legyen a természetes. A verselés és a mesélés élmény a gyermek számára. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Beszélővé és olvasóvá nevelés első lépéseit a gyermek spontán és játékos módon teszi meg. Fontos számunkra, hogy megismerjük a gyermekek igényeit, és azt a hatást, amit a vers, a mese kivált belőlük. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodás korosztály az élıszót szereti hallani, mert azt élvezi és érti igazán. Az irodalomnak abból az ágából választunk, ami eredetileg is az anyanyelvi szájhagyományban, szóbeliségben keletkezett és élt tovább, s olyat, ami motívumkincsét, szerkesztési szabályait, nyelvét tekintve megfelel a gyermekek életkori igényeinek. A magyar népmese és népköltészet mellett az értékes klasszikus és kortárs műveknek egyaránt helye van.

A magyar népköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítıje.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolóok, versek. Ezek ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A mesélıvel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát. Feladatunk, hogy visszaadjuk óvodásainknak a mesehallgatás és a mondókás-verses együttjátás örömet, a csak nekik szóló, színesen, átéléssel, a felnıttel együtt közösen elképzelhetı mesét, játékhoz illı mondókát, verset.

A vers-, és mesehallgatáson való részvétel a gyermekek számára mindig önkéntes. Ők döntenek el, hogy mikor akarják csak játék közben, távolról hallgatni a mesét, és mikor akarnak közvetlenül is részesei lenni a kezdeményezésnek.

Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik. Ez a kezdeményezett helyzet választható, vagy az egész csoport számára felajánlott tevékenység pl.: a pihenés előtt elhangzott mesehallgatás.

Fontosnak tartjuk :

- a versek, mesék helyes arányának megválasztását;
- a versek, mesék komplexen (hangulatban, témakörben) kapcsolódjanak a tanulási tevékenység tartalmához pl.: évszakok, énekanyag, ünnepek és egyéb aktualitások.

A mesélés játékidőn belül történik, így a gyermekeknek ismerniük kell a mese alatti szabályokat, szokásrendszert (pl. mese-párna, lámpaoltás, furulyaszó).

Törekednünk kell arra, hogy meséléskor előadásmódunkra a helyes hangképzés, hangsúlyozás, hanglejtés, hangszín, helyes beszédtempó megválasztása, szabályos mondatszerkesztés, mondatfűzés, nyelvhelyességi szabályok betartása legyen jellemző.

A mindennapi mesék hatására nő a gyermekek bábozó és dramatizáló kedve, melyet elősegít az óvodapedagógus bábjátéka is. Ez nagyon jó a szorongásos, gátlásos, visszahúzódó gyermekeknél is, akik megfelelnek gátlásaikról, felszabadultan merülnek el bábozás közben egy-egy szereplő személyében. Az élőszt tartjuk a legfontosabbnak, ezért audiovizuális eszközöket ritkán használunk mesélések alkalmával. Diavetítésnél az igényesen kivethető filmeket választjuk, és ennél is szem előtt tartjuk a gyermekek életkori sajátosságait, amelyek a minőségre és a mennyiségre egyaránt vonatkoznak.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- o szeretik, igénylik a vers, mese, mondókázás élményét;
- o gazdagodik szókincsük, kifejezőkészségük, képesek néhány mondatban gondolataikat közölni, rövid történeteket, meséket elmondani, kitalálni;
- o egy-egy ismert mesét szívesen báboznak, dramatizálnak, rajzolnak, maguk is segítenek a vers- és mesemondás légkörének, feltételeinek kialakításában;
- o figyelmesen, csendben végighallgatják a verset, mesét, arcukon, viselkedésükön tükröződnek a belső képzeleti képek jelei;
- o a folytatásos mesék, verses mesék szálait össze tudják kötni;
- o az átélt élmények alapján erősödik énképük, a közösségi hovatartozásuk;
- o különválasztják a realitást a mese világtól;

- o a mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.

3. Ének-zene, énekes játék

Óvodánkban folyó zenei neveléshez a mondókákat, énekes játékokat a magyar gyermekjáték hagyományból és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokból merítjük. A zenei képességfejlesztést segítő szakkönyvünk *Forrai Katalin: Ének az óvodában*, amely mindannyiunk számára hasznos segítséget nyújt.

Úgy alakítjuk a gyermekek egész napi tevékenységét, hogy a nap folyamán bármikor szerezhessenek zenei élményeket. Az elmélyült, tartalmas játék is lehetőséget nyújt éneklésre. Pl.: lakodalmas játék, színházas játék, utazás, közlekedési játék, építés, konstruálás, szabályjáték, papás-mamás játék, stb. De bármilyen tevékenységben (pl.: varrás, festés, mintázás, hajtogatás, kerti munka, születésnap ünneplése, kirándulás, bábozás) énekelgethetnek, ugyanakkor zörejeket, zenei hangokat is hallanak. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy igazi örömforrássá váljon az éneklés.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik a zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközzel szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Olyan légkört biztosítunk, melyben adott a lehetőség arra, hogy a gyermekek énekelhetnek, táncolhatnak, „zenélhetnek” a nap folyamán bármikor.

Életkori sajátosságokat figyelembe véve megfelelő hangterjedelmű, ritmusú dalanyaggal ismertetjük meg a gyermekeket, fejlesztjük zenei képességeiket (ritmusképzés, hallásfejlesztés). Tisztán, megfelelő hangmagasságon, jó ritmusban élményszerűen énekelünk, zenélünk.

Biztosítjuk a más tevékenységekkel való komplexitást. Fokozott gonddal, szeretettel, türelmes munkával irányítjuk a gyermekek zenei tevékenységét, növeljük ének és zene iránti fogékonyságukat.

Három fontos területen valósítjuk meg a gyermekek zenei fejlesztését:

1. Hangszerekkel és ritmusokkal való ismerkedés

A gyermekeket nap, mint nap körülveszik olyan egyszerű tárgyak, amelyek kiválóan alkalmasak hangkeltésre (Pl.: termények, kavicsok, ágak, kanalak, dobozok, különböző anyagú edények). Lehetőséget nyújtunk a tapasztalatszerzésre a hangok önálló létrehozásához. Gazdagítjuk ritmusfejlesztésre szolgáló eszköztárunkat magunk gyűjtötte és készítette természetes anyagokból. Megismerkedünk népi hangszerekkel, népi jellegű táncmozdulatokkal, melyekkel igyekszünk gazdagítani ünnepeinket is.

2. Népi mondókák, dalos játékok

A népi gyermekjátékok egyszerű, természetes, játékos mozdulatait, táncos formáit használjuk fel arra, hogy gyermekeink szabadon kifejezhessék zenei vágyaikat.

Forrai Katalin kiválóan összegyűjtötte a népi hagyományokra épülő, nemzeti kincsünk megőrzését tartalmazó zenei anyagot:

- felnőtt játéka gyermekkel,
- altatók, arc-, kéz- és lábjátékok,
- lovagoltatók, kiolvasók, játékra hívók,
- körjátékok: guggolás, kergetők, felelgetős, szerepcserés, kifordulás, lakodalmas, párválasztós, kapus-hidas játékok, csúfolók.

3. Zenehallgatás

A zenehallgatásra olyan magyar népdalt, hangszeres népi, mű- és kortárs zenét választunk, amelyek ízlésformálóak és közvetlen zenei élményként hatnak. A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek belülről fakadó késztetesként önként, szívesen énekelnek, örömmel játszanak dalos játékokat és népi gyermekjátékokat;
- a tanult mondókákat megfelelő beszédritmus szerint mondják;
- egyszerű dallamotívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is;

- megkülönböztetik a zenei fogalom párokat;
- belső hallásuk fejlődik, képesek dallambújításra, hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére;
- felismerik a dalokat, dallamokat dúdolásról, hangszerről;
- érzékenyek a természet és a környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt;
- megismerkednek néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásának módjával;
- dalok és mondókák ritmusát – belső hallás alapján – éneklés nélkül is képesek összekapcsolni;
- megismerkednek egyszerű táncos mozgásokkal (dobbantás, koppantás, páros forgás, csárdáslépés, kilépés, átbújás, kifordulás, párválasztás);
- dalokhoz egyszerű játékokat, mozgást kitalálnak – improvizálnak;
- a bemutatott élőzenét, népdalokat, műzenei, kortárs művészeti alkotásokat, más népek dalait, hangszeres muzsikát figyelmesen, érdeklődéssel hallgatják.

4. Rajz, kézimunka, mintázás

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, az ábrázolás különböző fajtái, a népművészeti elemekkel, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. Ismeretekkel gyarapszik; fejlődik finom motorikája, mozgása összerendezettebbé válik.

Az egész nap folyamán lehetősége van a gyermekeknek az ábrázoló, alkotó tevékenységek gyakorlására. Ehhez megfelelő helyet, elegendő időt és eszközt biztosítunk számukra. A színes ceruzát, a zsírkrétát mindig birtokukba vehetik. A gyermekek tevékenységi vágyára építünk, figyelembe vesszük érdeklődésüket és fejlettségi szintjüket.

Sokféle lehetőséget biztosítunk az élményszerzésre, ráirányítjuk a gyermekek figyelmét a környező természet szépségeinek meglátására. A gyermekek munkáit értéként kezeljük, felhasználjuk a közvetlen környezetünk szépítésére, ezáltal alakítjuk alkotásaik megbecsülésének igényét. Közreműködésünkkel megtanulja a gyermek észrevenni a szépet, azt, ami esztétikus.

Megismertetjük a gyermekkel az ábrázoló tevékenység tartalmi jegyeit:

- színvilág,
- formavilág,

- a téri ábrázolás világa,
- a képi gondolkodás,
- esztétikai érzékenység,
- szép iránti nyitottság,
- az anyagok természete,
- különféle technikák.

Fontos momentum az anyagismereten és kézművességen túl a hagyományok ápolása és gyakorlása, azok megőrzése. A környezetünkben még élő és gyakorolt kismesterségek felkutatása, megismerkedés a kézművesség folyamatával, alkalmazása az óvodai ábrázoló tevékenységben. Pl.: agyagozás – kerámiaégetés; kosárfonás, origami, stb.

Az ábrázoló tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a következőket:

- a térbeli tájékozódást,
- a gyermek tér-, formai, színeképzését,
- gazdagítja fantáziavilágát,
- megismerteti az egyszerűbb művészeti alkotásokkal,
- a tevékenységekkel a teljes személyiséget fejleszti,

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- o önként és örömmel kapcsolódnak be és önállóan is kezdeményeznek ábrázoló tevékenységet;
- o megismernek sokféle ábrázoló eszközt, és készségszinten tudják ezeket használni;
- o formaábrázolásuk változatos, színhasználatuk gazdag, emberábrázolásukban megjelennek a részformák;
- o téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek;
- o mondanivalójukat a megismert technikákkal ki tudják fejezni;
- o kialakul képi, plasztikai kifejezőképességük, térbeli tájékozódási képességük, szem-, kézkoordinációjuk, vizuális gondolkodásuk;
- o fejlődik esztétikai érzékenységük;
- o képessé válnak a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

5. Mozgás

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A mozgásfejlesztés tartalma:

- természetes mozgások,
- játékos mozgások,
- prevenciók gyakorlatok,
- szerekekkel, kézi szerekekkel végzett gyakorlatok,
- udvari felszerelések, terepviszonyok kihasználásával.

A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Kiemelten kezeljük azt, hogy a gyermekek minden évszakban naponta minél hosszabb időtartamon keresztül mozogjanak a szabad levegőn. Az évszakok adta lehetőségeket a szabadban mindenkor kihasználjuk.

A gyermekek mozgásigénye és készsége eltérő, ezért mindig az adott helyzetből kiindulva, a körülmények mérlegelésével a gyermek egészségi állapotának, képességének ismeretében támasztunk követelményeket, és megkeressük az adott gyermek optimális terhelésének mértékét.

Mozgás – mozgásos játékok

A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, a gyermek testi képességeinek, teherbíró-képességének, edzettségének fejlesztése, melyek felerősítik az egészséges életmódra nevelés hatását.

Feladatunk testi, cselekvő és feladatmegoldó képességük, ügyességük, állóképességük fejlesztése. Mozgáskultúrájuk, bátorságuk, fegyelmezettységük, kitartásuk erősítése.

Hatása az értelmi képességek fejlődésére

- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.
- Mozgás közben számtalan lehetőség nyílik mennyiségi, formai és környezetismereti tapasztalatok szerzésére.
- A téri irányok és különböző formák bemozgásával fejlődik észlelése (alaklátás, formaállandóság).
- A testrészek, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük. A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.

Hatása a szociális képességek fejlődésére

- A saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az „éntudat” fejlődését a „szociális én” erősödését. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, **együttműködő és toleranciaképességük.**
- Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására. A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a levezetését, elviselését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- o növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik;
- o mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban, ugrásban növekednek;
- o cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak;
- o ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni;
- o szeretik és igénylik a mozgást;
- o betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor;
- o tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan elvégezni.

6. Külső világ tevékeny megismerése, ünnepek

Óvodáskorban már megkezdődik a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva a környezettudatos életmódra nevelés, amely tovább erősödve végigkíséri őket életük folyamán. Környezetünk védelme nagyon fontos feladat, óvodáskorban pedig számos lehetőség nyílik arra, hogy a gyerekek észrevegyék, megtapasztalják ezt, és tegyenek érte, legyenek fogékonyak a környezeti problémákra. Különböző feladatokon, tevékenységeken keresztül tanulják meg, miért fontos, hogy megóvjuk környezeti értékeinket, vigyázzunk környezetünk tisztaságára.

Ez a korosztály már „belenő” a szelektív hulladékgyűjtésbe, a természetes erőforrások alkalmazásába, az újrahasznosítás fontosságába.

A külső világ megismerése, mint tevékenységforma komplex egységet képez a többi nevelési területtel. Benne rejlik a gyermek mindennapi tevékenységében. Már óvodáskorban el kell kezdenünk a környezetvédő, természetszerető ember személyiségének kialakítását. Ebben az életkorban teremtjük meg az érzelmi vonzódást a természet iránt, s ekkor alakítjuk azoknak a szokásoknak a körét, amelyek szilárd alapot adhatnak a további életkorokra. Az óvodai környezeti nevelés a gyermek és a természet kapcsolatát helyezi a tevékenység középpontjába.

Célunk, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a világot megismerjék a maga egészében. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a szűkebb, és tágabb környezet közvetlen megfigyelésére, és a gyermek személyes tapasztalatszerzésére építünk. A felfedezés során segítjük, hogy pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, a szülőföldhöz, ismerje meg a hazai táj, helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A folyamatos megfigyelésre többek között a természeti jelenségek, növények fejlődésének változásai adnak módot. A természetben végbemenő folyamatokról, összefüggésekről önálló, és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a gyermek.

Az alkalmi megfigyelések, tapasztalati és élményszerzési lehetőségek száma nagy, melyeket igyekszünk kihasználni. Alkalmat teremtünk a gyermekek érdeklődéséhez igazodva is megfigyelésekre, így biztosítva a szükséges tapasztalati és élményanyagot a család és a természeti környezettel. Ismerje meg a családi, a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.

A szerzett ismereteket a gyermek játékában felhasználja, gyakorolja, munkatevékenységeiben alkalmazza. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életben elvárt viselkedési módokat. Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban.

Feladataink:

- a környezet tevékeny megismerésére alkalom, idő, hely, eszközök biztosítása, a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre;
- környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása;
- a gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatának alakítása, a természet és az ember által létrehozott környezet megismerésére, az emberi munka, alkotások megbecsülésére, hagyományok ápolására nevelés;
- a környezettudatos magatartás megalapozása, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel;
- a spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó;
- a megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése;
- a környezet megismerése során jusson matematikai tartalmú tapasztalat a gyermekek birtokába.

A gyermekeket körülvevő környező valóság mennyiségi, térbeli viszonyai, és formái a természetes napi szituációkban megfigyelhetők. Minden tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére, vagy a már megszerzettek alkalmazására. A gondolkodás fejlődésében fontos jelentőséget tulajdonítunk az önálló problémamegoldásnak. Ennek természetes módja a játékban, cselekvésben való megoldás, az adódó lehetőségek felismerésével és kihasználásával.

Tevékenykedés közben megvalósíthatóak a megismerő képességek (érezkelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, megértés, problémameglátás, problémamegoldás, konstruálás, ítélőképesség) fejlesztése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- a gyermekek tudják lakcímüket, szülei nevét, foglalkozását, munkahelyét, születési adataikat;
- különbséget tud tenni az évszakok között;
- ismerik a környezetükben levő jelentősebb épületeket és funkcióit;
- ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, környezetük növényeit és azok gondozását;
- ismerik az elemi szabályokat és a közlekedési eszközöket;
- felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, fejlődik tér, sík, mennyiségsszemléletük;
- megkülönböztetik az irányokat és használják helyesen a névutókat;
- tisztelik a hagyományokat;
- kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.

7. Munka jellegű tevékenységek

A gyermek munka jellegű tevékenysége örömmel és szívesen, azaz önként végzett – aktív tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek alakításának fontos lehetősége. A gyermekek önként jelentkező munkakedvét és aktivitását tudatosan használjuk fel nevelési céljaink elérése érdekében. A munka jellegű tevékenység hozzájárul a gyermekek ismereteinek gyarapodásához, a személyiségfejlesztés fontos eszköze – lehetővé teszi a kitartás, önállóság, felelősség, a céltudatosság gyakorlását.

A munka jellegű tevékenység a saját és mások elismerésére nevelés egyik formájává válik. A beilleszkedés fontos feltétele, hogy a gyermek először önmagát tudja kiszolgálni. A közösség érdekében végzett munkához csak azon keresztül jut el.

Az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést, és folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással, sok vonatkozásban azonoságot mutató munka jellegű tevékenység:

- önkiszolgálás,
- segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek,
- alkalmi megbízások teljesítése,

- naposi vagy egyéb munka,
- környezet-, növény gondozás.

Feladataink:

- megfelelő munkaeszközök biztosítása (azok rendben tartása);
- elegendő munka jellegű tevékenység lehetőségének biztosítása;
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, elegendő idő, hely;
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek megteremtése;
- egyéni sajátosságok figyelembe vétele;
- az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása;
- a tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- o a gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően, önállóan ellátni magukat (öltözködés, önkiszolgálás);
- o minden olyan területen segítenek, ahol erre lehetőséget biztosít az óvodapedagógus;
- o a naposok feladatai folyamatosan bővülnek;
- o differenciált feladatokat adunk egy-egy gyereknek vagy gyerekcsoportnak, melyek megoldási módjait önállóan elvégzik;
- o szívesen segítenek az óvoda rendjének, tisztaságának fenntartásában;
- o a munka jellegű tevékenységhez szükséges eszközök célszerű használatát ismerik.

8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Programunk gyermekcentrikus szemléletének szellemében olyan optimális feltételrendszert, légkört biztosítunk, hogy a gyermekekben kedvet ébresszünk az örömteli tanuláshoz, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Elsősorban a gyermekek életkori sajátosságaira, fejlettségi szintjére, motiváltságára támaszkodva, a tanulást támogató környezet megteremtése során tesszük lehetővé a spontán és szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulást. Az óvodában a tanulás folyamatos,

jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

Az óvodai tanulás mindvégig a játék motivációs bázisára épül. A cselekvéses tanulás folyamatában a szabad légkör biztosításával valamennyi kisgyermeknek lehetősége nyílik arra, hogy egyéni tulajdonságai alapján vegyen részt a folyamatban, önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kialakulását.

A tanulás tartalma

A gyermekek tapasztalatai, ismeretei szűkebb és tágabb környezetükből származnak.

A felnőttek tevékenységeinek megfigyelése révén, azok elbeszéléseiből, a tömegkommunikációból és saját tevékenységeik közben szerzik. Ezek a tapasztalatok magukban foglalják azokat a magatartásmódokat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyek éppen az óvodáskorban alapozhatók meg.

Programunkban a tanulás tartalma: az élő és élettelen világ, évszakok, ünnepek, környezetünk helyi hagyományai és a néphagyományok. Tervezésnél figyelembe vesszük, hogy a gyermekek milyen tapasztalatokkal rendelkeznek, s az újabbakat kapcsoljuk a már meglévőkhöz, fokozatosan bővítjük, mélyítjük tartalmát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek örömmel, pozitív érzelmekkel viszonyulnak a feladatokhoz;
- azonosulni tudnak a felnőtt által meghatározott feladattal;
- kialakul bennük az igény a sikeres problémamegoldásra;
- a szocializáció fejlettsége szempontjából segítik egymást, meghallgatják egymást, figyelnek egymásra;
- képesek saját tevékenységük ellenőrzésére, segítőkészséggel értékelik egymás megoldásait;
- rendelkeznek az iskolába lépéshez szükséges készségekkel, képességekkel, önfegyelmekkel.

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Legfontosabb tényező, hogy a gyermekek képesek legyenek alkalmazkodni az iskolai élet követelményeihez.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

1. A **testileg** egészséges gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megfelelő teherbíró-képességgel rendelkezik. Mozgása harmonikusabb, összerendezettebb lesz. Mozgáskoordinációja és a finommotorikája erőteljesen fejlődik. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan képes irányítani.

2. A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre. Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességei. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Nagy jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés. Megnö a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem időtartama, terjedelme.

A képi gondolkodás mellett kialakulóban van a fogalmi gondolkodás. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthetően megfogalmazza, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről. Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

3. Óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára.

Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

Kialakulóban van feladattudata, s ez megnyilvánul a feladat megértésében, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében. Mindehhez szükséges, hogy megfelelően fejlődjék kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének segítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

VII. Deutsches Nationalitätenprogramm

1. Ziele und Aufgaben in den zweisprachigen Gruppen

I. Ziele

1. Die Kinder auf die deutsche Sprache vorbereiten:

- eine positive Einstellung zur Sprache gewinnen,
- die Pflege der deutschen Sprache im Kommunikationsprozess.

2. Den Kindern die deutsche Sprache lernen:

- Grammatik, Aussprache,

-
- Grundkenntnisse,
 - Aktiven und passiven Wortschatz aneignen lassen (der passive Wortschatz ist betont),
 - Entwicklung der Sprechfertigkeiten und Fähigkeiten der Kinder.

3. Pflege der Traditionen (Elternhaus, Großelternhaus)

II. Aufgaben

A Erziehungsaufgaben:

1. Die Entwicklung des Denkens der Ausdrückfähigkeiten.
2. Den Kindern sollen die sprachlichen Übungen Freude machen.
3. Die Kinder sollen eine innige Beziehung zu der deutschen Sprache gewinnen.

B Bildungsaufgaben:

ermöglichen die Herausbildung von Sprechfertigkeiten und Sprachfähigkeiten

1. Die Kinder sollen mit den Grundprinzipien der deutschen Sprache vertraut werden.
Sie sollen sich die Grundkenntnisse in der deutschen Sprache aneignen.
2. Der Wortschatz der Kinder soll erweitert werden.
 - mit Wörtern und sprachlichen Wendungen,
 - mit Reimen und Gedichten, Kinderliedern,
 - Bewegungsspielen, Kreisspielen und mit einigen Märchen.
3. Die Kinder sollen an das grammatisch-phonetisch richtige Sprechen gewöhnt werden. Grundsätzliche Hinweise:
 - in Rahmen der Beschäftigungen soll die Kindergärtnerin nur die deutsche Sprache verwenden, ausser der Beschäftigungen soll sie alle Möglichkeiten der Spracherziehung ausnützen.

III. Forderungen

Das Sparchelement in eine psychologische Belastung für das Kind.

Das Kind kann leisten, wenn es sich sicher fühlt:

- die Kindergärtnerin soll einen gefühlsbetonten Kontakt mit jedem Kind der Gruppe ausbauen,
- sie soll mit einem ausgeprägten Metakommunikations Zeichnensystem arbeiten (Gestik, Mimik, Eindeutigkeit),
- sie soll die Sicherheit in der Gruppe schaffen,

-
- es soll viel mit Veranschaulichungsmaterial gearbeitet werden.

Die Kinder lernen spontan, spielerisch:

- es sollen viele natürliche Sprechsituationen geschaffen werden, in den Situationen lösen die Kinder ihre sprachliche Aufgabe, es wird situationsorientiert im Bewegungsspiel,
- die Kinder bekommen mehrere Aufgaben auf Deutsch,
- die grammatischen Regelmäßigkeiten sollen die Kinder nachahmen,
- die Beschäftigungen sollen abwechslungsreich und interessant gestaltet werden
- die einzelnen Themenkreise sollen in den ungarischen Beschäftigungen vorbereitet werden,
- die neuen Wörter sollen gefestigt und automatisiert werden.

Ganzheitlichen Sprachförderung

Im Tagesablauf nutzen wir die vielfältigsten Anlässe, um mit den Kindern deutsch zu sprechen.

Wir lassen uns vom folgenden Grundsatz leiten: In Alltagssituationen, ob beim Essen, im Waschraum, beim An- und Ausziehen usw., sprechen wir mit den Kindern deutsch.

- Beim Ankommen begrüßen wir jedes Kind persönlich. Wir reichen ihm die Hand, nehmen mit ihm Augenkontakt auf und sprechen es in deutscher Sprache an. Wir nutzen dabei ganz einfache Satzmodelle wie: „Geht es dir gut?“ „Dein Kleid ist sehr schön.“ Oh, hast du schöne Haare!“
- Beim Frühstück sprechen wir mit den Kindern immer deutsch. Wir geben dabei einfache Instruktionen: „Bring bitte einen Teller!“ „Hol bitte einen Stuhl!“
- Während der Spielzeit sprechen wir in allen möglichen Situationen deutsch.
- Im Stuhlkreis sprechen wir deutsch, singen deutsche Lieder und sprechen Reime.
- Auch bei einzelnen Tätigkeiten wie Aufräumen, in der Garderobe, im Waschraum, im Hof sprechen wir deutsch.
- Beim Mittagessen reden wir mit den Kindern deutsch. Wir benennen die Speisen, sagen Tischsprüche und geben Anleitungen und Anweisungen in deutscher Sprache.
- Bei Bastelarbeiten sprechen wir deutsch.

Lernorte und Lernatmosphäre

Sprachförderung erfordert eine Atmosphäre, in der Kinder Wertschätzung erfahren, in der sie angstfrei, unbeschwert und lustvoll sprechen und zuhören können.

Wir schaffen eine Atmosphäre des Wohlbefindens in einer anregenden Lernumgebung.

- Wir nehmen jedes Kind mit seinen individuellen Bedürfnissen wahr.
- Wir gehen liebevoll mit jedem Kind um, indem wir ihm zuhören, ihm Zeit geben und es mit seinen Anliegen und Bedürfnissen ernst nehmen. Damit vermitteln wir ihm, dass es angenommen, geliebt ist.
- Wir räumen den Kindern Mitsprache- und Mitentscheidungsmöglichkeit ein.
- Wir trauen den Kindern etwas zu.
- Wir vereinbaren gemeinsam mit den Kindern Regeln und Abmachungen.

Durch Rituale schaffen wir eine klare Tagesstruktur, die den Kindern Sicherheit und Orientierung gibt und damit maßgeblich zum Wohlbefinden beiträgt.

Uns Erzieherinnen ist bewusst, dass wir durch unser Verhalten und unsere Haltung das sozial-emotionale Klima mitprägen.

Wir ermöglichen den Kindern Ausgewogenheit zwischen Phasen des Tätigseins und Phasen der Ruhe.

Kinder lieben es, Musik zu machen – Musik erfreut die Herzen und trägt somit zum Wohlbefinden der Kinder im Kindergarten bei. Die deutsche Sprache lernen sie dabei spielend.

In unseren Angeboten berücksichtigen wir die musikalische Frühförderung. Dabei wird das emotionale Wohlbefinden des Kindes gestärkt, und es findet neue Ausdrucksmöglichkeiten. Rhythmus der Reime und die Melodie der Lieder unterstützen das Gedächtnis der Sprache.

Lieder, Singspiele, Tänze und Klanggeschichten in deutscher Sprache haben ihren festen Platz im Kindergartenalltag.

Fast in jedem Spiel finden wir rhythmische Bewegungen, z. B. bei Fingerspielen und Kreisspielen. Wir brauchen dabei nicht immer Instrumente, auch unser Körper kann zu einem Instrument werden, z. B. beim Patschen, Klatschen und Stampfen. Fingerspiele sind verbunden mit Sprache und Bewegung und bereiten Kindern viel Spaß.

2. Sprachliche Schwerpunkte der zweisprachigen Erziehung und Bildung

Sprachliche Schwerpunkte im September, Oktober

- Wir legen den Grundstein der sprachlichen Aufnahmefähigkeit des Kindes ab. Mit einer ausgeprägten und eindeutigen Mimik und Gestik der Kindergärtnerin baut man den engen, unmittelbar gefühlsbetonten Kontakt zwischen Kindern und Kindergärtnerin aus.
- Wir lassen ständig die Höflichkeits- und Grussformeln üben.
- Wir wählen wöchentlich zwei-drei neue und bekannte Volksreime, Kinderspiele und Kreisspiele aus und üben sie mit den Kindern. (Knireiterspiele, Abzählreime, Fingerspiele, Schlaflieder, Trostreime, usw.)
- Den Themenkreisen des Herbstes entsprechend wählt man aus allen Spielarten Möglichkeiten aus, die den produktiven Wortschatz der größeren Kinder erweitern verhelfen. (Funktionsspiele zur Benennung der Gegenstände, Lebewesen, Sachen und Tätigkeiten, Rollenspiele zur Wiederholung der kennengelernten sprachlichen Situationen)
- Regelspiele zur Einübung des sprachlichen Stoffes.

Die Themenkreise vom Ende September bis November:

1. Wir sind größer geworden, neuen Kinder sind in die Gruppe gekommen
 2. Es ist wieder Herbst
 3. Kleidungsstücke im Herbst
 4. Obstarten und Wildfrüchte im Herbst
 5. Gartenarbeit im Herbst
 6. Zugvögel
 7. Wie ist das Wetter im Herbst
- Wir planen erlebnisreiche, gefühlsbetonte natürliche Sprechsituationen, die im Tagesablauf frei verwendet werden.

Sprachliche Schwerpunkte im November, Dezember

- Mit der Hilfe des ausgeprägten Metakommunikationssystems von der Kindergärtnerin ergänzt man ständig die deutschen Aufforderungen:
 - beim Spielen (die Führung eines Regelspieles mit den größeren Kindern usw.)
 - bei den Gesundheitsgewohnheiten (Anziehen, Ausziehen, Zähne putzen usw.)
 - beim Essen.

- Wir lassen ständig die Höflichkeits- und Grussformeln auch mit den kleineren und neuen Kindern der Gruppe üben.

- Wir planen den alltäglichen Sport auf Deutsch. Die Fachausdrücke des Sportes werden mit Bewegungen begleitet, es wird mitgeturnt.

Die Themenkreise sind:

1. Vorbereitung auf den Nikolaustag
2. Wir feiern den Nikolaus
3. Unser Dorf, wo wir wohnen
4. Die Familie
5. Vorbereitung auf Weihnachten
6. Weihnachtsfest

- Wir wählen wöchentlich 1-2 neue Volksreime, Gedichte, Kinderspiele und Kreisspiele mit den Feiertagen zusammenhängend.

- Wir erweitern den produktiven Wortschatz der größeren insbesondere mit den Regelspielen. Man achtet auf die reine, gut artikulierte Aussprache.

Sprachliche Schwerpunkte im Januar, Februar

- Mit den deutschen Aufforderungen der Kindergärtnerin erweitern man den passiven Wortschatz der Kinder. Alle Tätigkeitsformen werden zweisprachig geführt.

- Wir lassen ständig die kennengelernte Kreisspiele, Bewegungsspiele, Kinderspiele und Volksreime, Gedichte üben. Die Angebote werden kindgemäss, interessant, abwechslungsreich geplant und durchgeführt.

- Wir erweitern den produktiven Wortschatz der Kinder, der Gruppen mit entsprechenden Veranschaulichungsmaterialien, die Möglichkeit alle Sinnesorgane in Anspruch nehmen.

- Wir wählen erlebnisreiche sprachliche Stoffe zu dem Wochenthema aus, die die Musikalität, den Rhythmus, die Eigenarten der deutschen Sprache darstellen, veranschaulichen.

Die Themenkreise:

1. Es ist Winter
2. Kleidungsstücke im Winter
3. Wintererlebnisse
4. Tiere im Winter
5. Wie ist das Wetter im Winter?
6. Vorbereitung auf Fasching

7. Faschingsfeier

8. Verkehrsmittel

- Wir achten auf die reine, gut artikulierte Aussprache der Kinder der Gruppe, wir achten auf die Auffassung der verwendeten sprachlichen Stoffe.
- Wir planen im Tagesablauf möglichst viele abgeschlossene Sprechsituationen die mit verschiedenen Tätigkeiten verwirklicht werden.

Sprachliche Schwerpunkte im März, April, Mai

- Wir sichern das situative und handlungsorientierte Lernen in allen Tätigkeitsformen der zweisprachigen Umgebung. Eine erhebliche Rolle schenkt man den verschiedenen Spielarten.
- Wir kontrollieren regelmäßig das Hörverstehen auch bei allen Kindern der Gruppe.
- Dem Sprachniveau der einzelnen Kinder entsprechend spricht man die kleineren und größeren Kinder an. (differenzierte Führung)
- In Erziehungssituationen verwendet man die Mutterssprache.
- Man bietet eindeutige, natürliche, interessante Sprachsituationen in den folgenden Themenkreisen:

1. Der Frühling kommt wieder
2. Vorbereitung auf Ostern
3. Ostern
4. Frühlingsblumen
5. Gartenarbeit im Frühling
6. Obst und Gemüse im Frühling
7. Kleidungsstücke im Frühling
8. Wie überraschen wir unsere Mutter
9. Muttertag
10. Jahreszeiten
11. Jahr, Monat, Tag
12. Die Großen gehen bald in die Schule

Man versucht bei den größeren Kindern die deutschen Antworten zu üben und zu vertiefen. Diese Antworten bestehen aus kleinen Satzmodellen der grammatischen Strukturen. Die richtige Aussprache ist die einzige Aufgabe zur Bewertung.

Auch in der jüngeren Gruppe spricht die Kindergärtnerin je mehr Deutsch, wir erwarten aber von den Kindern nur das Verstehen der bekannten Aufforderungen. Die Kinder sollen aber an den Kinderspielen, Kreisspielen, Bewegungsspielen aktiv teilnehmen.

3. Tätigkeitsformen in der Spracherziehung der zweisprachigen Gruppe

I. Die Spieltätigkeit

Spielen ist eine elementare Lebensäußerung und die für das Kind geeignete Form der Auseinandersetzung mit der Umwelt. Das Kind verwirklicht sich im Spiel auf vielfältige Weise.

Spielen ist eine spezielle Form des Lernens. Spielen als Lernen verlangt vom Kind ein spontanes und eigenständiges Tun. Das Kind ist neugierig, will die Umwelt entdecken und ist dabei voller Spannung, Erlebnishunger und hat den Wunsch nach schöpferischer Tätigkeit.

In der Spracherziehung wird dem Freispiel eine erhebliche Rolle eingeräumt. Die Kindergärtnerin hat folgende Aufgaben:

- die Bedingungen für das Spiel zu sichern
- den Kindern keine voreiligen Anleitungen zu geben
- die Kinder in ihrem Spiel anerkennen und sie zu weiteren Spielaktivitäten anzuspornen.

Eine weitere Aufgabe der Kindergärtnerin ist ein gelenktes Spiel zu planen und mit den Kindern durchzuführen und zwar für die Kinder, die ihr Spielthema schon gespielt oder noch keine Spielideen haben.

Das gelenkte Spiel hat fast die selben Merkmale, wie das Freispiel:

- die Kinder können sich frei entscheiden ob sie die Angebote der Kindergärtnerin annehmen
- diese baut sie auf die Erfahrungen und Erlebnisse der Kinder auf
- die Wiederholung der Spiele führt zum Sicherheitsgefühl, zum Wohlfühlen und zur Ausgeglichenheit
- Die verschiedenen Formen des Spiels zeigen den Ernst der spielerischen Betätigung sowie Freude und Interesse am Tätigsein
- Während dieser Spiele lernen die Kinder spontan und immitativ.

Der Unterschied zwischen Freispiel und gelenkten Spiel besteht darin, dass bei letzterem die Spielregeln – der eigentliche sprachliche Stoff – von der Kindergärtnerin bestimmt werden.

Die Spielarten, die im Vorschulalter von entscheidender Bedeutung sind, helfen die sprachlichen Aufgaben erfolgreich zu lösen.

Die Hauptformen des gelenkten Spieles sind:

Funktionsspiele

Rollenspiele, Dramatisierung, Handpuppenspiele

Kreisspiele, Bewegungsspiele, Regelspiele.

Funktionsspiele, wie Fingerspiele, Geschicklichkeitsspiele, Sinnen – und Gedächtnisübungen werden von den Kindern intensiv aufgenommen und durch die Wiederholung schnell erlernt.

In den Funktionsspielen wird die gut artikulierte Aussprache der Kindergärtnerin nachgeahmt und eine positive Einstellung zur Sprache gewonnen. Daneben wird die Grundlage für die sprachliche Aufnahmefähigkeit gelegt. Die Kinder erleben die ersten positiven Eindrücke für ein produktives Sprechen. Sie benennen Gegenstände, Dinge, Lebewesen usw. und empfinden den leicht erlernbaren Rhythmus.

Das gelenkte Rollenspiel ist Form des freien Darstellungsspiels, das sich an ein gemeinsames Erlebnis, eine gemeinsam gehörte Geschichte, Erzählung oder Märchen anlehnt. Es ist an ein Thema gebunden, deshalb nennt man es auch Dramatisierung und / oder Handpuppenspiel.

In den gelenkten Rollenspielen werden im Dialogform der Rollenwechsel (Hörer – Sprecher) sowie das Antworten geübt und gefestigt, weshalb diesen Spielen in der Spracherziehung große Bedeutung zukommt.

Voraussetzung dieser Rollenspiele sind die oft wiederholten Märchenerzählungen in Deutsch, die im Kind den Wunsch wecken, die Handlung und die Figuren des Märchens darzustellen, und zwar mittels Mimik, Gestik, Verhaltensweisen und Sprache.

Die Kreis- und Bewegungsspiele sind von großer Bedeutung für die soziale Entwicklung des Kindes, die Sprachbildung und die positive Festigung der Identität des Kindes.

Mit den volkstümlichen Inhalten dieser Spiele werden eine Unzahl von elementarer Beziehungen und menschlicher Situationen dargestellt. Durch diese Spiele lernen die Kinder ihrem Alter entsprechend die Sitten und Bräuche sowie Traditionen der Nationalität kennen, pflegen und üben.

Regelspiele, wie Lottospiel, Memoryspiel und Gesellschaftsspiele werden dem Entwicklungsstand und den Sprachkenntnissen entsprechend ausgewählt und je nach Wunsch der Kinder geübt.

Die Regelspiele tragen dazu bei, die richtige Aussprache zu üben und das produktive Sprechen durch Wortschatzerweiterung zu bereichern.

Die oben genannten Spielformen sind in der Form spontaner, freier Spieltätigkeit auch wichtig für die Entwicklung und Selbstverwirklichung des Kindes.

II. Literatur für das Vorschulkind

Ziel der literarischen Erziehung:

- literarische, ästhetische Erlebnisse zu schaffen und zu vertiefen ,
- Volksgut pflegen.

Erziehungsaufgaben:

- Persönlichkeitsentwicklung

Die Kinder sollen den literarischen Stoff mit Freude anhören und aufnehmen, frei üben usw.

Bildungsaufgaben:

- Wortschatzerweiterung
- Herausbildung von Sprechfertigkeiten und Sprachfähigkeiten (Aussprache, Rhythmus, Musikalität)
- Umwelt bekannt geben.

1. Die Auswahl des literarischen Stoffes

Die Auswahl des literarischen Stoffes wird von der intellektuellen, emotionalen und sprachlichen Entwicklungsstufe der Kinder bestimmt. Es sollen also solche Volksreime, Gedichte und Märchen ausgewählt werden, die sprachlich und strukturell einfach und leicht zu verstehen sind, und die solche sprachlichen Kenntnisse erhalten, die zum überwiegenden Teil dem Kind bekannt sind.

Die zuverlässigste Quelle ist die Volksdichtung. Man soll solche Werke der Kinderliteratur nehmen, die lustig, spielerisch und humorvoll sind, deren sprachlicher Stil einfach unmittelbar und natürlich ist.

2. Anforderungen an Märchen

- A die Kinder sollen das Märchen ungarisch kennen
- B das ungarische Märchen wird mit Veranschaulichung erzählt
- C das deutsche Märchen wird abgekürzt

(Die Handlung darf aber nicht geändert werden die Einführungs und Schlussteile dürfen nicht ausbleiben – mit denen wird Sicherheit, eine beruhigende Atmosphäre geschaffen. Im Märchen sollen viele Dialogformen vorkommen, die Märchen werden im Imperfekt erzählt.)

3. Der Aufbau des Märchens

A Einführung

- B a Exposition
- b Konflikt
- c Höhepunkt
- d Lösung

C Schlussteil

4. Pädagogische Gesichtspunkte

- a Inhalt und Form sollen dem Auffassungsvermögen des Kindes entsprechen
- b dem Alter entsprechende Tiermärchen und Feenmärchen sollen den größten Teil des Stoffes geben
- c Gespannte Märchen dürfen nicht erzählt werden (Grausamkeit)
- d Blendungen sollen vermieden werden

5. Psychologische Gesichtspunkte

- a die Helden soll man sehr einfach charakterisieren . der kleine Sohn
- b wunderliche Elemente sollen nicht üppig vorkommen
- c in den aneinander reienden Märchen gibt es zurückkehrende Satzmodelle

6. Die stilistischen Merkmale der Märchen

- a Man soll viele Handlungsverben verwenden
- b Man soll viele Dialogformen verwenden
- c Die Wiederholungen helfen beim Verstehen, sie bereiten Sicherheit

7. Der Stoff der Literaturbeschäftigungen

Der Reim, das Gedicht, das Märchen, die Erzählung, das Bilderbuch

8. Der Aufbau der Literaturbeschäftigungen

A/ eine Spielsituation wird geschaffen

Die ganze Woche wird das Spiel für das Märchen vorbereitet zB: Dramatisieren, Malen, Singen, Kindertheater, bildnerische Gestaltung

B/ Man plant einen Lernabschnitt mit den selben Mitteln

a/ Wann wird das Märchen erzählt? Was wird unterrichtet?

b/ Ungarische Vorbereitung nur mit Mitteln – vollständig ung. erzählt

c/ Die erste deutsche Vorführung mit den Mitteln (wenn die Kinder es verlangen, auch ung, erzählen)

d/ Übung – die Kinder miterleben lassen, dass sie auch mitsagen können

e/ freie Bearbeitung – die Kontrolle für die Kindergärtnerin

9. Bilderbuch

1. Das reine Bilderbuch

Es handelt sich um einzelne Bilder

Aufgaben – Wortschatzerweiterung

- die Umwelt aneignen lassen – sich auseinander setzen
- die Sinnesorgane werden entwickelt
- die Aussprache wird geschult

2. Die Bilderbuchgeschichte

Aufgaben – Wortschatzerweiterung

- Erlebnis
- Sinnesorgane
- In ein paar Minuten nur deutsch fortlaufen hören

3. Die Bildgeschichte

Ohne Text, nur in Bildern wird eine Geschichte angefertigt,

- es regt die Phantasie an,
- die Sprech- und Sprachfähigkeiten entwickeln,
- Bild-lesen (freie Bearbeitung, die Kontrolle)

Die Kinder üben sich im Beobachten, im Denken und im Sprechen. Die Kinder sollen sich früh daran gewöhnen, ein Buch zur Hand zu nehmen und mit den Büchern liebevoll umzugehen.

Reime, Gedichte

- Gedichte und Reime sollen nie vorgelesen werden, sondern ausdrucksvoll vorgetragen werden. Die Vorführung soll bei den Kindern den Wunsch zum Nachsprechen wachrufen – sie sollen aus dem Vortrag die Musikalität, das Wortspiel und den lebendigen Rhythmus heraushören können

- man darf keine Gedichte und Reime mechanisch auswendig lernen lassen

- Gedichte und Reime sollen Feiern, Musik, Spiel und Spaziergänge bereichern. Sie sollen die Kinder im gesamten Tagesablauf begleiten.

Gedichte und Reime geben eine Spielmöglichkeit mit ihrem Wortschatz und Rhythmus.

Die Sprechfertigkeit wird geübt, die Kinder haben eine positive Einstellung zur Sprache.

Vergeblich zwischen Reim und Gedicht:

- Inhalt – in unmittelbare Umgebung des Kindes

- Die Länge - die Reime sind kurz (1 Strophe)

Gedichte sind länger (3 Strophen höchstens)

- künstlerische Mittel:

Wortspiel, Alliteration, Steigerung, Wiederholung, Lautmalerei – gibt es bei beiden, abgeschlossene Gedanken – beim Gedicht

- der Aufbau: betonte und unbetonte Silbe – Variationsmöglichkeiten,

- **Ziel:** - die Erfahrungen der Kinder mit passenden Reimen und Gedichten erweitern

- Traditionspflege – die Schätze des Volksgutes kennelernen lassen.

III. Musik im Leben des Kinder

Die Musik ist eine Lebensäußerung des Kindes. Das Kinde singt naiv. Es setzt Musik spontan in Bewegung zum Musik ist mit Freude verbunden. In den Musikbeschäftigungen können sich die Kinder bewegen, Rolle übernehmen, eine Spieltätigkeit ausüben, sie haben ästhetisches Erlebnis. Neben Spielen ist auch das Singen eine elementare Lebensäußerung des Kindes. Das Kind singt nicht in Tonarten und Tonsystem. Das Kind ist mit Freude verbunden, Musik macht das Kind fröhlich.

Was das Kind hörend der Musik entnimmt, wandelt es in Bewegung um, es ist eine geistig – körperliche Wechselwirkung, dazu kommt noch die Freude – so wird auch die Seele angesprochen. In der rhythmischen Arbeit werden Fähigkeiten geweckt und geübt:

- sich zu behaupten

- sich unterzuordnen, einzuordnen

- Konzentration wird gefordert
- Koordination, Disziplin, Reaktionsfähigkeit, Erfindungsgabe werden entwickelt
- Selbstständigkeit und Anpassung werden geübt.

Die Kinder können zu innerer Ruhe und Ausgeglichenheit geführt werden, sie gewöhnen sich an das Horchen sie kommen zu innerer Ordnung.

Kreis- und Tanzspiele

Diese Spiele kann das Kind nur in Gemeinschaft anderer Kinder spielen. Das gemeinsame Erleben verstärkt die Spielfreude und weckt bei den Kindern das Bedürfnis zum Miteinanderspielen. Sie finden durch das gemeinsame Spiel erste Kontakte zueinander.

Das Bewegungsspiel erzieht das Kind zur Verantwortung gegenüber dem Kinderkollektiv. Im Rhythmus des Spieles hören alle die gleichen Bewegungen aus. Jedes Kind muss seine Bewegungen mit den Bewegungen anderer Kinder abstimmen, sich einordnen, damit das Spiel harmonisch verläuft.

Freundschaftliche Beziehungen und wertvolle Charaktereigenschaften entwickeln sich. Die Kinder lernen sich diszipliniert zu verhalten, sich zu vertragen.

In den Kreis- und Tanzspielen wird die Wirklichkeit mit den Mitteln der Kunst, der Sprache, der Musik, der Bewegung wiedergespielt.

Kreisspiele von Arbeit und Beruf: Schustertanz, Rechts und links...

vom Verkehr: Die Eisenbahnfahrt, Wir fahren heute...

von Tieren: Alle meine Schmetterlinge...

im Jahreslauf: In unserm kleinen Garten, Der Frühling...

Feier: Weihnachtstanzlied, Nikolauslied...

Es war einmal: Dornröschen..., Ein Vogel wollte...

Spiele: Karussell, Es geht nichts über...

Kindertänze: Kleine Schlimm bist du...

Die Auswahl des musikalischen Materials hat die folgenden Kriterien:

- Die Kreisspiele werden aus der Volkskultur gewählt. Bevorzugt werden die volkstümlichen Spielinhalten, die leicht zu singenden eingängigen Melodien und Rhythmen, die einfachen harmonischen Bewegungsabläufe.
- Die Kinderlieder und Volkslieder werden dem Tonbestand, dem musikalischen Schwierigkeitsgrad, dem Inhalt des Textes entsprechend unter Berücksichtigung der sprachlichen Kenntnisse der Kinder ausgewählt.

- Die melodischen und rhythmischen Fähigkeiten entwickelnden Aufgaben werden in dem Grunddokument der Vorschulerziehung vorgeschlagenen musikalischen Aufgaben angepasst, zusammengestellt.
- Als Fähigkeitsaufgabe werden auch die Geräusche und Klänge der unmittelbaren Umgebung des Kindes betrachtet, die vom Kind beobachtet und erfasst werden
- die zum Musikhören ausgewählten Lieder werden aus dem Volksgut gesammelt und möglicherweise in der Mundart, im Dialekt weitergepflegt.

Die aufgezählten musikalischen Stoffe, die vermittelt und eingeübt werden, stärken im Kind das Sicherheitsgefühl. Durch das Pflegen der Volkskultur in Gesang und in einfachen Tänzen wird die zweisprachige Identität angebahnt. Auch die Ausspracheschulung wird mit den sämtlichen Kreisspielen, die von den Kindern gerne geübt, gespielt und wiederholt werden, erfolgreich gelöst.

Zum Musikhören gewählte Lieder haben die Aufgabe, einen unmittelbaren Kontakt zwischen den Vortragenden und dem Kind als Zuhörer herzustellen. Die natürliche Vortragsweise der Kindergärtnerin entwickelt die nachahmende und schöpferische Fähigkeit der Kinder, ermöglicht das erlebnishafte, erlebnisreiche Nachempfinden. Die Vermittlung des musikalischen Stoffens trägt dazu bei, dass die Kinder zu ihren sprachlichen Leistungen Zutrauen gewinnen.

Stoff der Musikbeschäftigungen

1. Volkslieder

Das Thema ist interessant, es handelt sich von der unmittelbaren Umgebung der Kinder. Der Tonumfang der deutschen Lieder ist aber breit. Die Lieder fangen oft mit Auftakt an. $\frac{3}{4}$ Takt haben sie oft, zum Anhören, als ästhetische Erlebnisse. Die Volkslieder müsste man in Dialekt singen.

2. Kreisspiele- Kinderlieder-Reime

Sie werden zusammen, meistens im Kreis durchgeführt. Ihr Thema ist lebensnah. Diese Lieder haben einfache und harmonische Bewegungsabläufe. Sie sollen nicht viel Pause haben.

Die pädagogische Funktion der Musikbeschäftigungen:

- der Wortschatz wird erweitert
- der Rollenwechsel wird geübt (Hörer – Sprecher)
- die Aktivität ist gesichert

- die Persönlichkeit des Kindes wird entwickelt. Die Kinder finden Kontakte zueinander. Sie müssen sich den Spielregeln unterordnen. Sie dürfen besondere Rolle übernehmen, die Reihe führen, andere Kinder für eine Tätigkeit auswählen, selbst in der Kreismitte eine Tätigkeit nachahmen.
- während des Singen und Spielens gewinnen die Kinder eine positive Einstellung zur Sprache.
- sie fühlen sich in Sicherheit.

Die Fähigkeitsaufgaben der musikalischen Erziehung

1. Rhythmische Aufgaben:

- Das Gleichmass in spielerischen Tätigkeiten ausüben z. B.: Puppe schaukeln
- Rhythmus Wiedergabe mit verschiedenen Tätigkeiten (Klatschen, Strampfen) mit verschiedenen Instrumenten (Triangel, Trommel, Decken, Glocke, Xylophon).

2. Melodische Aufgaben:

- der Unterschied zwischen laut und leise, tief und hoch (Terz, Quint, Oktav) schnell und langsam wird beobachtet, mit Handbewegungen begleitet, mit denen werden die sprachlichen Situationen verständlich und für das Kind beruhigend. Die Kindergärtnerin begleitet die Aufgaben mit eindeutigen Zeichen
- Melodie erkennen lassen (nach einem inneren Motiv, nach Summen, nach Instrumenten-Spielen, nach La-la)
- die Kinder sollen rein, gut artikuliert singen
- das innere Gehör der Kinder wird entwickelt Melodie verstecken
- die Kinder lernen die verschiedenen Stimmen, Töne und Geräusche unterscheiden. So entwickelt sich das Orientierungsvermögen des Kindes.

Die Übungsaufgaben in der rhythmisch-musikalischen Erziehung lassen sich in verschiedene Gebiete aufteilen:

1. Ordnungsübungen

- das Einordnen der Bewegung in eine gegebene Zeit
- die Ordnung in freiem und begrenztem Raum
- Ordnung in die wir kommen müssen, wenn wir uns mit einem Gerät (Ball, Stab, Reifen) beschäftigen
- Ordnung in der Zusammenarbeit mit dem Partner (Häschen, Häschen, Bewegung zur Musik, Autospiel)

-
- Das Kind wird zur Aufmerksamkeit und zum Warten-können erzogen (Haus und Hund, Alle Elefanten)

2. Disziplin und Beherrschungsübungen

- Disziplin verlangt äußerste Konzentration und Beherrschung z. B.: liegen bleiben zu schwer
- Melodie erkennen, Tanzschritten Rhythmus weitergeben, Melodie verstecken, nach Melodie gehen

3. Konzentrationsübungen

- von der Konzentrationsfähigkeit des Kindes hängt seine Erlebnisfähigkeit und Aufnahmefähigkeit ab
- die rhythmisch-musikalische Erziehung kann zur Steigerung der Konzentrationsfähigkeit führen
- das Kind lernt dabei seinen Körper beherrschen
- gewinnt eine innere Sicherheit
- erlebt Lustgefühle
- Rhythmus Wiedergabe von Motiven

4. Sinnesübungen akustisch-visuell-taktil

- Das Kind erobert sich durch seine Sinne die Welt. Die Aufgaben des Hörens erscheinen in vielfältiger Abwandlung. Voraussetzung ist Ruhe.
- Tonstärke: laut-leise Klatschen, Zehengang, Strampfen, Instrumente
- Tonlängen: lange-kurze Töne
- Visuelle Übungen: Dierigier Aufgaben
- Taktile Übungen: auf die innere Händefläche ein Signal Geräusch

5. Soziale Übungen

Die rhythmisch-musikalische Erziehung hat eine Aufgabe zu erfüllen

- die individuell-pädagogische
- die Gemeinschaftserziehung

Ohne eine individuelle Ordnung ist eine kollektive Ordnung nicht möglich. Ordnungsübungen sind gleichermaßen soziale Übungen-warten, sich einordnen alle Übungsarten, in den Gemeinschaft üben.

6. Führen und Folgen

- Gelegenheit auch für die Schüchternen einmal der Gruppe vorzustellen
- die Aktiven sollen lernen, sich einmal unter den Führung der Anderen zu stellen

Beide sind starke Konzentrationsaufgaben. Für alle beide handelt es sich um gemeinsames Tun, z.B.: Kinderorchester.

Die Übung löst die Kinder aus ihrer Ichbezogenheit und löst sie zu echten sozialen Beziehungen kommen, Eisenbahnspiel

7. Improvisationsübungen

Die Fähigkeit zur Entfaltung wird entwickelt. Nur dort wird rhythmisch-musikalische Arbeit wertvoll und lebendig, wo sie unter der erfinderischen Mitarbeit der Kinder geschieht.

z. B.: Was kann man damit tun?,

Probiere mit deinem Ball alles aus!

Bewegen sich die Kinder zur Musik. Erzählen Sie eine Geschichte beim Musikhören.

Musikalische Signale: Was kann das heißen? Motive zu Reimen.

Hilfsmitteln: Bälle, Reifen, Seile, Schlaghölzer, Rundstäbe, Papier, Luftballons, Seidentücher

Musikbeschäftigung

Beim Üben der Gedichte und Reime höchstens 6 Kinder, bei den Kreisspielen mindestens 15 Kinder – alle anwesenden Kinder.

Die Spieltätigkeit soll gesichert sein – die Kindergärtnerin soll ein Spiel organisieren

Sie verwendet wenige Satzmodelle.

Der Stoff: 2-3 Kreisspiele – ein Neues, zwei Wiederholung
entweder eine rhythmische oder melodische Fähigkeitsaufgabe
ein Volkslied zu anhören

Der Aufbau der Beschäftigung ist locker organisiert. Sie entwickelt sich aus dem Spiel und kehrt ins Spiel zurück. Viele Veranschaulichungsmateriale werden verwendet.

1. Motivation – Ein Volkslied, ein Mittel, eine Erzählung, ein Bild

- a, die Tradition wird dabei gepflegt
- b, das Interesse wird geweckt
- c, die Aktivität für den deutschen Stoff wird vorbereitet

2. Darbietung des Stoffes

- a, Kreisspiele, viele Spiele-viele Rollen
- b, die Rolle des Antwortgebens wird gewechselt
- c, der Wortschatz wird geübt

3. Fähigkeitsaufgabe:

laut-leise, schnell-langsam, hoch-tief, Rhythmus-Klatschen

4. Musikhören

- ein unmittelbarer Kontakt zwischen Kindergärtnerin und Kind
- Erlebnis
- Zurückführung ins Spielsituation

IV. Bewegungserziehung

Körperliche Bewegungsfreude und geistige Entwicklung stehen in Wechselbeziehung zueinander. So wird den wachsenden Organismus der Kinder eine besondere Aufmerksamkeit geschenkt. Die mannigfaltigsten Bewegungen an der Luft und in der Sonne, im Winter und Schnee stärken die Gesundheit, härten den Organismus ab, machen ihn widerstandsfähiger und sichern ein normales Wachstum, verhindern weiterhin die psychische Belastung, die wegen der zwei Sprachen auftreten kann.

Interessante und auch freudvoll gestaltete Körperübungen wecken im Kind das Bedürfnis nach regelmäßiger körperlichen Betätigung.

Systematisch und zielgerichtet durchgeführte Körperübungen entwickeln und vervollkommen bei den Kindern motorische Eigenschaften, die Kraft und Reaktionsschnelligkeit, Geschwindigkeit, Ausdauer, Geschicklichkeit, Schnelligkeit, die Entwicklung des Koordinationsvermögens des Kindes und die Schulung des Gleichgewichtssinnes.

Fertigkeiten lassen sich herausbilden, Laufen, Springen, Hüpfen, Klettern, Rollen, Ziehen, Schieben, Fangen, Werfen u. a. Bei der Auswahl der Körperübungen und Bewegungsspiele hat die Kindergärtnerin die Aufgabe die Grundformen der Bewegungen bei den Kindern zu schulen und zu fördern, daneben die Sprachkenntnisse der Kinder zu erweitern.

Der sprachliche Stoff, die Fachausdrücke des Sportes und die Anleitungen der Kindergärtnerin werden Stufenweise eingesetzt. Die Übungen und Spiele werden einsprachig geleitet, auf Deutsch und vor Veranschaulichen und Mitturnen begleitet. Die Bewegungserziehung hat im Zusammenhang mit der Spracherziehung drei Formen in der Gruppe:

- die freie Bewegung im Freien zur Befriedigung des natürlichen Bewegungsdranges vom Kind
- den täglichen Sport,
- die Sportbeschäftigungen

Aufbau der Sportbeschäftigungen

Erste Phase: Bewegungsfreude wecken, man fängt mit Bewegungsspiele an. (10 min.)

Hauptübungszeit: kurze, intensive, vielseitige physische Belastungen bringen (20 min.)

Ruhephase: in 1-2 Minuten den Körper des Kindes beruhigen

Bewegungsspiele: Lauf, Hasche-, Hüpf-, Ballspiele

Diese Spiele sind Bewegungsspiele in deren Mittelpunkt die Schulung und Förderung der Grundformen der Bewegungen steht

Diese Spiele dienen der gesunden körperlichen Entwicklung der Kinder:

- Motorische Eigenschaften werden entwickelt: Ausdauer, Geschicklichkeit, Kraft und Reaktionsschnelligkeit.
- die Herausbildung positiver Verhaltensweisen, wie Zielstrebigkeit, Ehrlichkeit ist die Aufgabe
- die Kinder werden zur Disziplin, kameradschaftlichen Umgangsformen erzogen.

Ein Vorteil dieser Spiele, dass wir sie fast während des ganzen Jahres durchführen können. Die Kinder sind dabei den unterschiedlichen Witterungsverhältnissen ausgesetzt, ihr Körper lernt sich anpassen und wird widerstandsfähiger.

Die Aufgabe der Kindergärtnerin ist die Spielfreude der Kinder zu wecken, zu erhalten. Die gründliche Vorbereitung ist sehr wichtig, die Kindergärtnerin soll am Beginn des Jahres einen Bewegungsstand der Kinder analysieren: Das Bewegungstempo, das Bewegungsbedürfnis, die Bewegungsfertigkeiten.

Aufgabe für 3-4 jährige Kinder:

- das Interesse wecken
- die Freude an der Bewegung im Spiel
- dominieren lassen
- anfangs wird das Einhalten der Spielregel nicht betont
- die Kindergärtnerin soll alle Spielen mitspielen
- zuerst sollen die Laufspiele in einer Richtung gespielt werden
- dabei werden die Kinder daran gewöhnt, auf ein bestimmtes akkustisches Zeichen sich einen Zielort zu merken
- zur Schulung der Gewandtheit können Bälle und Gegenstände bewegt werden.
- vor Beginn jedes Spieles werden die Spielregeln wiederholt.

Aufgabe für 5-6-7 jährige Kinder

- in diesem Alter wird das Leistungstreben deutlicher sichtbar
- bevorzugt werden deswegen Fang- und Haschespiele, Platzsuchspiele

- Wettläufe aus dem Laufspiele. Aus den Ballspielen lernt man das Werfen und Fangen
- in diesem Alter soll die Kindergärtnerin nur bei neuen Spielen mitspielen. Sie soll weiterhin eine exaktere Ausführung der Bewegung verlangen und die Kinder korrigieren.
- die Spielregeln sollen alle Kinder einhalten
- die Kinder sollen lernen, gewinnen und verlieren.

V. Umwelterziehung

Ziele der Umwelterziehung sind der Erwerb elementarer Erfahrungen und die Auseinandersetzung mit Gegenständen, Dingen und Erscheinungen. Die Grundlagen der Umwelterfahrungen sind das eigene Handeln und Erleben des Kindes.

Im Vorschulalter ist es wichtig, den Kindern Impulse zu geben, die zur Erforschung und Entdeckung der Umwelt führen. Alle Gelegenheiten sind zu nützen, die dem Kind ermöglichen, einfache Arbeitsvorgänge zu verfolgen und Naturereignisse mitzuerleben. Für die Auswahl der Themen aus der unmittelbaren und weiteren Umgebung des Kindes sind die Gegebenheiten der Umwelt und für die Interessen der Kinder entscheidend. Die Kinder der Gruppe werden von einem Thema in unterschiedlicher Intensität angesprochen. Die Kindergärtnerin hat deswegen die Aufgabe, die individuellen Bedürfnisse der einzelnen Kinder zu beachten und ihre Fähigkeiten durch geeignete Angebote zu fördern.

Die intensive Auseinandersetzung mit einem Thema macht die Kinder innerlich ruhig und fähig, sich zu konzentrieren und sich darüber zu freuen, neue Gedanken zu fassen und Pläne zu schmieden. Die Gründlichkeit, mit der ein Thema entwickelt wird, gibt den Kindern und der Kindergärtnerin die Möglichkeit, sich in einem Sachverhalt zu vertiefen. Die Umwelterziehung steht vor allem mit der Spracherziehung in enger Wechselwirkung. Die sprachlichen Aufgaben stimmen mit den grundlegenden Erfahrungen und der Auseinandersetzung des Kindes mit seiner Umwelt überein.

Die Wortschatzerweiterung und die Entwicklung der Sprechfertigkeit wird mit folgenden Themen verwirklicht:

- die unmittelbare Umwelt des Kindes
- Kind und Natur
- Kind in der weiteren Umgebung.

Die unmittelbare Umwelt des Kindes wird in mehreren, dem Kind wichtigen Teilgebieten seiner Umgebung aufgeteilt, wie:

1. Kindergarten – Spielsachen kennen lernen
 - Arbeitsweisen erlernen (aufräumen, den Tisch decken usw.)
 - Regeln für die Körperpflege üben usw.
2. Familie, Wohnung – Familienmitglieder
 - Die Einrichtung der Wohnung
 - Der Haus und Wohnungsschlüssel
 - Die Arbeit der Familienmitglieder usw.
3. Nahrung- Lebensmittel kennenlernen
 - Umgang mit Geld üben
 - Konsumgüter auswählen usw.
4. Bekleidung – Zusammenhänge zwischen Wetter und Bekleidung
 - Die Kleidung in den verschiedenen Jahreszeiten
 - Die Bekleidung der Nationalität
 - Zweckentsprechende Bekleidung für verschiedene Berufe usw.

Das zweite Thema – Kind und Natur – beschäftigt sich mit Pflanzen und Tieren und mit den Merkmalen der Jahreszeiten, mit den angenehmen Vorbereitungen auf die Feste.

Angeboten wird der folgende sprachliche Stoff:

1. Im Zusammenhang mit dem Herbst – Früchte kennenlernen

(Apfel, Birne, Pflaume, Pfirsich, Traube usw.)

Weinlese erleben (Weinberg, Verarbeitung zu Saft)

Samen sammeln (Maiskolben sammeln)

Feldfrüchte kennenlernen (Kartoffeln)

Wildfrüchte kennenlernen (Kastanien, Eicheln, Vogelbeeren)

Sammelbegriffe: Früchte, Obst, Gemüse erlernen

Mit bunten Blättern die Farben kennenlernen

Der Wind, der Sturm

Wintervorbereitungen von Menschen (Heizung)

Von Tieren (Zugvögel beobachten, Futterhaus vorbereiten)

Feste veranstalten, St. Martinstag

2. Kenntnisse über den Winter

Schnee, Eis, Schneeflocken (winterliche Natur beobachten)

Tiere in Not (Wildfütterung)

Feste vorbereiten und veranstalten (St. Nikolaus, Weihnachten)

3. Über den Frühling

Die Sonne (schmilzt den Schnee, spendet Wärme)

Die Wirkung der Sonne (Heiligkeit, Tiere erwachen aus dem Winterschlaf, Knospen sprießen)

Das Licht der Sonne

Der Weg der Sonne am Firmament

Die Nahrung für die Samen (gute Erde, Sonne, Regen, Mithilfe der Menschen)

Das Wachstum der Pflanzen verfolgen

Beim Umtopfen der Zimmerpflanzen helfen

Blühende Bäume und Beete bewundern

Bienen, Schmetterlinge, Vögel, Maikäfer beobachten und die Lebensweise dieser Tiere kennenlernen

Feste veranstalten wie Ostern, Maifest, Muttertag, Abschiedsfeier vom Kindergarten

4. Über den Sommer

Das Wasser als Spielmöglichkeit (waschen und putzen)

Das Wasser in verschiedener Form kennenlernen (Wolken, Regen, Hagel, Nebel, Schnee, Eis)

Die Bedeutung des Wassers für das Leben der Menschen, Tiere und Pflanzen

Verschieden Tiere kennenlernen (Laubfrosch, Schnecken, Igel, Raupen, Regenwürmer, Eichhörnchen, Ameisen usw.)

Haus und Wildtiere

Neben der aufgezählten Themen, die bei den methodischen Hinweisen mit Spielmöglichkeiten sowie anderen Tätigkeitsformen und Übungen ergänzt werden, wird die Entwicklung der Orientierungsfähigkeit des Kindes in seiner Umwelt als Wichtiges.

Thema aufgenommen. Teilgebiete des Themas sind:

1. Die weitere Umgebung des Kindes kennenlernen

 Spielplätze in der Nähe des Kindergartens

 Spaziergang im Wald

 Fremdenverkehr

 Sehenswürdigkeiten

2. Einrichtungen kennenlernen (Bahnhof, Museum, Kulturhaus, Theater, Kino)

3. Verkehr (Fahrzeuge auf der Straße, auf dem Wasser, in der Luft)

 Richtiges Verhalten im Straßenverkehr

Ausflüge mit dem Zug oder mit dem Bus

Die Aufgaben der Umwelterziehung dienen auch dem Kennenlernen des Heimatlandes, der örtlichen Traditionen und Sitten, der Kulturgüter und wie diese geschützt werden. So wird die Identität des Kindes gestärkt.

Ein spezielles Gebiet der Umwelterziehung sind die elementaren mathematischen Relationen, die während des Beobachtens, während einer Tätigkeit festgelegt werden. Durch diese Relationen wird die Denkfähigkeit festgelegt. Durch diese Relationen wird die Denkfähigkeit des Kindes herausgebildet und weiterentwickelt. Die Kindergärtnerin stellt Aufgaben, bei denen gemeinsame Merkmale oder gemeinsame Eigenschaften zu berücksichtigen sind. Die Kinder lernen das Sortieren, Ordnen, Zuordnen, Unterscheiden, Vergleichen, Schätzen und Messen. Dabei werden die Sprachkenntnisse erweitert z. B.: durch Adjektive wie groß und klein, lang und kurz, mehr oder weniger usw.

4. Pflege der Traditionen und Sitten deutscher Nationalität

Das Gesetz 17/2013. (III.) Emmi bestimmt die Rechte der nationalen und ethnischen Minderheiten.

Das Gesetz gilt für Kultur, Traditionen.

- Die Minderheit hat das Recht, ihre Muttersprache, Kultur, Tradition zu pflegen und ihre Geschichte kennenzulernen. Die Richtlinien der Erziehung im Nationalitätenkindergarten (Richtlinien zu den Nationalitäten-Erziehungsprogramm, Grundprogramm der Erziehung im Kindergarten) bestimmen die Ziele und Aufgaben. Da steht:

- Die Kinder sollen die Sprache und Kultur der Minderheit kennenlernen und erlernen, ihrem Lebensalter und ihrem einzelnen Entwicklungsstufe entsprechend. Die Spracherziehung erfolgt im Rahmen des ungarischen „Grunddokumente der Vorschulerziehung“ als dessen organischer Bestandteil. Daraus folgt, dass die allgemeinen Ziele und Aufgaben eines Nationalitätenkindergartens auch mit dessen Ziele und Aufgaben übereinstimmen. Das „Grunddokument der Vorschulerziehung“ ist das Grunddokument der Spracherziehung. Die spezifischen Ziele, die sich aus der eigenen Rolle der Spracherziehung ergeben, sind unter anderen:

- die Pflege der dem Lebensalter geeignete Kulturgüter und Traditionen einer zweisprachigen Identität neben Akzeptieren und Achten der sprachlichen Identität des Kindes.

- eine der wichtigsten Aufgabe ist die Traditionen, Sitten und kulturellen Wertvorstellungen der Nationalität zu pflegen. Durch die Übermittlung des dem Vorschulalter entsprechenden

Volksgutes werden die Identität des Kindes positiv gefestigt und die Zusammengehörigkeit gestärkt. Die Volksdichtung trägt dazu bei, eine positive Einstellung zur Sprache gewinnen.

Diese Bestrebungen sollen auch in der Einrichtung des Kindergartens, der Gruppe erscheinen. Es können Gegenstände, Fotos, Trachten ausgestellt werden, damit die Kinder sie beobachten, kennenlernen können.

Falls es gibt, können die Kinder das Dorfmuseum besichtigen. Omas, alte Handwerker können eingeladen werden. Sie können von ihrem Leben Erinnerungen erzählen – wenn es möglich ist, in der Mundart. In Márkó gibt es dafür nur wenige Möglichkeiten.

Traditionspflege durch die Feste

11. November-Martinstag – Abschluss des wirtschaftlichen Arbeitsjahres. „Martini kommt auf dem Schimmel geritten“ – da fällt der erste Schnee.

Wir organisieren einen Umzug mit den Laternen um den Kindergarten. Wir gehen singend herum.

4. Dezember – Barbara Tag – Weissagen - von den Barbara zweigen (Obstbaumzweigen – wenn sie bis Weihnachten blühen, wird das Mädchen nächstes Jahr heiraten.

Bei Frauen heisst es reiche Ernte, beim Nichterblühen heisst es Unglück.

Arbeitverboten: Spinnen, Nähen, Waschen, Fegen, Borgen, Schenken.

Im Kindergarten schneidet man Obstbaumzweige ab.

Diese Zweige blühen bis Weihnachten in einer Vase, dann stellen wir sie unter den Weihnachtsbaum.

6. Dezember – Nikolaustag: Nikolaus ist Gabenspender seit dem 16. Jahrhundert, seine Begleiter: Knecht, Ruprecht, Krampus. Nikolaus kommt in den Kindergarten und bringt den Kindern Geschenke. Die Kinder bereiten sich mit Liedern, Reimen, Gedichten und Zeichnungen mit verschiedenen Kleinigkeiten vor. Sie schmücken ihren Gruppenraum, sie putzen ihre Schuhe oder Stiefel.

25. Dezember – Weihnachten: - der Festtag der unbesiegbaren Sonne, der römische Wintersonnenwendetag, mit Feuern und Lustbarkeit gefeiert. Im Kindergarten wird Kuchen, Lebkuchen gebacken als Geschenk, oder zum Schmücken des Tannenbaums. Pufmais wird aufgefädert, Kette aus buntem Papier verfertigt. Nüsse silber und gold bemalt, verschiedene Schmücke aus Stroh gebastelt. Wir giessen Kerzen. Wir dekorieren den Raum. Er werden kleine Geschenke gebastelt.

Fasching – Faschingssonntag – der siebente Sonntag vor Osternssonntag, ab Dreikönigstag bis Aschermittwoch, uraltes Fest der Wintertreibung und des Frühlingserwartens – im Mittelpunkt stehen Abwehr – und Fruchtbarkeitsriten.

Höhepunkt: Faschingssonntag, Montag, Dienstag – Umzug démonisch maskierte Gruppen – Schutzmittel gegen feindliche Mächte – man täuscht den Dämon, und gewinnt seine Kraft, wenn man seine Züge annimmt.

Schreie, Peitschenknallen, Ratschen, Schießen, Trommeln. Im Kindergarten veranstalten wir ein Faschingsfest. Die Kinder verkleiden sich. Einige Omas backen Faschingskrapfen. Wir singen Faschingslieder von Berufen von Tieren und verschiedene Tanzlieder. Wir basteln Masken.

Ostern – Ostereier – das Ei ist ein Symbol der Fruchtbarkeit und des erwachsenen Lebens / Eier – picken, rollenschieben.

Osterhasen – zum Nestbauen benutzte man früher Stroh.

Im Kindergarten sind Vorbereitungen auf der Karwoche.

Wir schmücken den Raum. Wir malen Eier mit buntem Krepppapier mit der Brühe gekochter Zwiebel oder Nussschale. Wir zieren die Eier mit Kerzen. Wir verstecken kleine Überraschungen im Gras.

VIII. Felhasznált irodalom

1. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja 1996., 2009.
2. Az óvodai nevelés programja
Budapest, Országos Pedagógiai Intézet 1989.
3. Nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve, 17/2013.(III.1.) EMMI rendelet
4. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?
NAT-TAN sorozat OKI, Budapest 1996.
5. Sugárné Kádár Júlia: Beszéd és kommunikáció óvodáskorban
Akadémiai Kiadó, Budapest 1985.
6. Zilahi Józsefné – Stöckert Károlyné: Óvodai nevelés játékkal, mesével OKI
7. Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program OKI
8. Forrai Katalin: Ének az óvodában, 1978.
9. Óvoda Vezetési Ismeretek – RAABE Kiadó 2010.
10. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
Budapest, 1981
11. Deli Andrásné – Nagy Jenőné: Útmutató a Nemzeti Etnikai Kisebbségi Óvodák Helyi Nevelési Programjának elkészítéséhez
OKI, Budapest, 1998
12. Rosa Mammel: Deutsch im Kindergarten
Budapest, 1995
13. Talabér Ferencné: Spiel mit dem Wort, Spiel mit der Sprache
OKI, Budapest, 1998
14. Brunsvik Teréz Német Nemzetiségi Óvoda Magyar és Német Nemzetiségi Helyi Nevelési Programja 2010.
15. Magyarországi Németek Általános Művelődési Központ Óvodájának mintaprogramja

16. Die ungarndeutschen Kindergärten zeigen Profil

X. Érvényességi rendelkezések

A helyi nevelési program érvényességi ideje:

2014. január 1.-től visszavonásig

Bevezetési rend: 2014. január 1.

A módosítást kezdeményezhetik:

- Fenntartó
- Szülői Munkaközösség
- Nevelőtestület

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Szervezeti átalakítás
- Törvényi változás
- Nevelőtestület többségének kérésére
- Szülők többségének kérésére

Előírás a módosítás előterjesztésére:

- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőjének
- A program módosítható a nevelőtestület egyetértésével
- A program módosítható a Szülői Munkaközösség egyetértésével